

**СТРАТЕГИЈА ЗА МЛАДЕ СА ЛОКАЛНИМ
АКЦИОНИМ ПЛАНОМ
НА ТЕРИТОРИЈИ ОПШТИНЕ ДОЉЕВАЦ ЗА
ПЕРИОД 2012–2022**

Дољевац, Јануар 2012

САДРЖАЈ

Одељак 1. УВОД

- 1.1. Уводна реч председника општине
- 1.2. Канцеларија за младе
- 1.3. Радна група за израду ЛАП-а за младе
- 1.4. Методологија рада

Одељак 2. ПРИНЦИПИ И ВРЕДНОСТИ

Одељак 3. КОНТЕКСТ

- 3.1. Географски подаци
- 3.2. Демографски подаци
- 3.3. Анализа кључних актера
- 3.4. SWOT анализа
- 3.5. Истраживање о потребама младих
- 3.6. Пресек стања и положаја младих

Одељак 4. ПОВЕЗАНОСТ СА ДРУГИМ СТРАТЕШКИМ ДОКУМЕНТИМА

- 4.1. Повезаност са другим локалним стратегијама

Одељак 5. СТРАТЕШКИ ПРАВЦИ И ПРИОРИТЕТИ

Одељак 5.1. Матрица акционог плана стратешких праваца

Одељак 6. МЕХАНИЗМИ МОНИТОРНИГА И ЕВАЛУАЦИЈА ИМПЛЕМЕНТАЦИЈЕ СТРАТЕГИЈЕ

АНЕКС 1: Акциони план за младе за 2012. годину

На основу члана 16 става 1, тачке 40 Статута општине Дољевац, (Сл. лист града Ниша, број 69/2008 и 89/2010), Скупштина општине Дољевац на седници одржаној дана 14.03.2012 год. донела је:

Стратегију за младе са локалним акционим планом на територији општине Дољевац за период 2012-2022.

Одељак 1. УВОД

1.1. Уводна реч председника општине

У име општине Дољевац, желим да се захвалим свима који су учествовали у изради Стратегије за младе са Акционим планом Општине Дољевац за 2012- 2022. Овај документ представља доказ спремности и воље наше локалне самоуправе да се предузму неопходни кораци и мере које ће довести до побољшања положаја младих.

Без образованих , младих људи, отвореног духа и ума нема напредних идеја које воде до крупних, визионарских погледа и промена. Млади су кључна снага сваке заједнице, неисцрпни ресурс и кључна полуга на коју Дољевац рачуна, и та снага ће умногоме оживети локалну заједницу својим интегрисањем кроз институционалне оквире.

Време је показало да вишедеценијска небрига о младима има за последицу осипање младих кадрова у развијеним градовима, а понекад та небрига имала је и негативне далекосежне последице, а то је странпутица младих са које нема повратка.

Данас сам поносам председник општине Дољевац из разлога што млади преузимају иницијативу и својим активним учешћем у јавном животу општине Дољевац утичу на политику, на живот својих вршњака, и што ће обликовати друштвени амбијент према њиховој мери.

Општина Дољевац јесте мала и неразвијена општина, али то не значи да не треба посветити посебну пажњу младима који су и темељ сваког друштва.

Локални акциони план је изузетно важан документ за младе јер садржи принципе, смернице и мере које ће бригу о младима учинити одрживим и са годинама створити услове за бољи живот. Такође, посебно желим да нагласим да овај документ неће бити само „ мртво слово на папиру“ већ обавеза локалне самоуправе да стратешки предузима конкретне активности које доприносе промени и развоју младих у нашој средини.

Формирали смо Канцеларију за младе, а у скорој будућности формираћемо и Савет за младе, јер смо свесни да снага младих представља велику инвестицију и потенцијал за побољшање услова живота.

ПРЕДСЕДНИК ОПШТИНЕ
Горан Љубић

1.2. Канцеларија за младе

Канцеларија за младе (КЗМ) општине Дољевац јесте одрживи локални сервис младих грађана и грађанки, и спона између државе, локалне заједнице и младих и која се бави искључиво питањима младих. Ова канцеларија пружа институционални оквир кроз који млади могу да утичу на одлуке које се директно тичу њих.

Општинско Веће општине Дољевац донело је одлуку 12.12. 2011. године о измени Правилника о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места у општинској управи општине Дољевац, којом је и формирана Канцеларија за младе у склопу Одељења за општу управу и ванпривредне делатности.

КЗМ у Дољевцу ствара услове за квалитетнији живот младих људи и њихово активно учешће у савременим токовима развоја друштва. Њени основни циљеви јесу идентификовање потреба и проблема младих и приступање методама њиховог решавања, као и промовисање вредности толеранције, поштовања људских права и равноправности.

Задаци Канцеларије за младе односе се на :

- Организовани приступ проблемима младих;
- Промовисање рада са младима;
- Пружање подршке младима у сарадњи са образованим, културним и другим институцијама, невладиним организацијама, кроз активно укључивање младих у друштвене токове и њихово информисање;
- Неформално образовање младих;
- Пружање логистичке подршке у реализацији пројеката младих;
- Подстицање и вредновање достигнућа младих у различитим областима;
- Унапређивање могућности за квалитетно организовање слободног времена младих;
- Унапређење безбедности младих;
- Припрему акционог плана за младе општине Дољевац.

Основни циљеви Канцеларије за младе:

- Побољшање стандарда младих;
- Афирмација активног учешћа младих у друштву, преузимање иницијативе и учествовање у процесима креирања бољег друштва;
- Едукација младих по различитим питањима (неформално образовање, интеркултурално учење, здравље, екологија, поштовање људских права...);
- Помоћ младима у њиховој професионалној оријентацији;
- Пружање подршке иницијативама и пројектима младих;
- Промовисање спорта и здравог, стабилног и одговорног начина живота;
- Подржавање активне сарадње и умрежавање локалне заједнице, школа, невладиних организација, спортских и омладинских клубова и организација;

- Афирмисање различитих културних вредности, разумевања, толеранције, сагледавање проблема младих свих националности и њихово решавање;
- Унапређење традиционалних и основних вредности живота;
- Промовисање значаја волонтерског рада.

Оснивањем Канцеларије, млади општине Дољевац добили су:

- разумевање и подршку,
- подстицај на активно учешће у животу локалне заједнице,
- признавање и уважавање њихових права, интереса и потреба,
- приступ информацијама,
- материјалне и техничке ресурсе,
- физички простор за реализацију пројеката, иницијатива и идеја.

Координатор Канцеларије за младе у циљу стварања услова за квалитетнији живот младих и њихово активно учешће у савременим токовима живота има задатак да:

- организује рад канцеларије,
- стара се о спровођењу акционог плана за младе на територији општине,
- прати конкурсе градских секретаријата, министарства РС и невладиних донаторских организација,
- стара се о припреми и реализацији плана сарадње Канцеларије за младе са другим органима и организацијама у земљи и иностранству,
- учествује у изради и реализацији пројеката у које је укључења Канцеларија за младе и невладине организације са територије општине,
- иницира рад ђачких парламента,
- сарађује са формираним канцеларијама за младе у РС,
- ради извештаје и информације.

1.3. Радна група за израду Стратегије за младе са ЛАП-ом на територији општине Дољевац за период 2012-2022

На предлог општинског већа, Скупштина општине Дољевац је на својој седници одржаној дана 16.12. 2011. године донела одлуку о формирању радне групе за израду Стратегије за младе са Акционим планом за период 2012-2022. Радна група у следећем саставу:

1. Милош Вукотић, Заменик председника Општине – *председник комисије*
2. Властимир Анђелковић, начелник Одељења за општу управу и ванпривредне делатности Општинске управе општине Дољевљц – *заменик председника*
3. Јелена Антић, Канцеларија за локални економски развој – *члан*
4. Александра Јовановић, Канцеларија за младе – *члан*
5. Братислав Китановић, одборник – *члан*
6. Тања Савић, Национална служба за запошљавање – *члан*
7. Горан Усаиновић, Ромски центар – *члан*

1.4 Методологија рада

Полазну основу за израду Стратегије чини Закон о младима и Национална стратегија за младе. Израда Стратегије за младе са ЛАП-ом је методолошки заснована на партиципативном приступу, који подразумева директну укљученост свих јавних и приватних заинтересованих страна у току трајања целокупног процеса. Партиципативни приступ у изради Стратегије не односи се само на заједничку израду стратешког документа и пратећих анекса, већ омогућава шире учешће заједнице у идентификацији, активирању и координацији партнерстава за имплементацију појединих активности и пројеката.

Разлог за увођење партиципативне методе је пре свега практичне природе.

У току процеса израде Стратегије за младе, Регионални координатор свих канцеларија за младе у Нишавском округу посетио је Радну групу задужену за израду Стратегије за младе на територији општине Дољевац, тако да је установљена сарадња и са тим субјектом.

На крају, партиципативни приступ побољшава квалитет донетих одлука тако што омогућава:

- Базу знања за одговоран процес доношења одлука заснованих на чињеницама;
- Широку базу подршке за донесене одлуке;
- Колективно власништво над проблемима и решењима проблема;
- Јачање локалних капацитета за имплементацију пројеката;
- Повратне информације за руководство.

Различити субјекти, са различитим улогама и функцијама, били су укључени у процес израде Локалног акционог плана за младе, почев од фазе планирања па до фазе дефинисања реализације назначених управљачких активности.

Процес израде Стратегије за младе са Акционим планом састојао се из више фаза. Циклус израде Стратегије за младе са ЛАП-ом почео је формирањем Радне групе и дефинисањем основних принципа и вредности на којима Стратегија почива.

У другој фази израде Стратегије биће организовани форуми за стручне и јавне расправе, округли столови и радионице, на којима ће се усаглашавати предложена решења. У њихов рад могу бити укључени и сви остали заинтересовани учесници и представници младих, како би се обезбедила партиципација и транспарентност процеса одлучивања и правовремено обавештење јавности.

Такође, за ову прилику спроведено је посебно истраживање младих о сопственим потребама. Резултати тог истраживања битно су допринели дефинисању положаја младих у заједници. На основу резултата добијених у другој фази, урађен је пресек стања и положаја младих у локалној заједници.

Након ове фазе, на основу свих дотадашњих резултата, утврђени су стратешки правци и приоритети ЛАП-а.

Потом су дефинисани детаљни акциони планови, са конкретним активностима које треба спровести.

Одељак 2. ПРИНЦИПИ И ВРЕДНОСТИ

Стратегија за младе општине Дољевац, у току свог рада и креирању мера за побољшање статуса младих, користиће принципе на којима је рађена Национална стратегија за младе, јер произлазе из вредносног система чији су основ Устав Републике Србије, Универзална декларација о људским правима, Конвенција УН о правима детета са Протоколима, Конвенција Савета Европе о људским правима и основним слободама и Међународни пакет о грађанским и политичким правима.

Принципи Стратегије за младе са Локалним акционим планом су:

- **Поштовање људских права** – Обезбеђује се да сви млади имају иста права без обзира на пол, расну и националну припадност, религијско и политичко опредељење, сексуалну оријентацију, социјални статус, као и функционалне сметње/инвалидитет. Обезбеђују се равноправне могућности за развој младих засноване на једнаким правима, а у складу са потребама, властитим изборима и способностима.
- **Равноправност** – Омогућава се да сви млади имају право на једнаке шансе, на информисање, на лични развој, доживотно учење, запошљавање у складу са разноврсним сопственим карактеристикама, изборима и способностима. Обезбеђује се поштовање родне равноправности, недискриминације, слободе, достојанства, безбедности, личног и друштвеног развоја младих.
- **Одговорност** – Подстиче се и развија одговорност оних који раде са младима, као и одговорност младих у складу са њиховим могућностима.
- **Доступност** – Препознају се и уважавају капацитети младих као важног друштвеног ресурса и исказује се поверење и подршка њиховим потенцијалима: млади знају, могу, умеју. Омогућава се и обезбеђује доступност свих ресурса младима Млади у Србији Обезбеђују се услови за очување здравља младих и квалитетно спровођење слободног времена. Афирмише се и стимулише постепено увођење и развијање инклузивног образовања на свим нивоима.
- **Солидарност** – Развија се интергенерацијска солидарност и улога младих у изградњи демократског грађанства. Подстичу се сви облици вршњачке солидарности, подстиче се култура ненасиља и толеранције међу младима.
- **Сарадња** – Подржава се и обезбеђује слобода удруживања и сарадња са вршњацима и подстиче интергенерацијска сарадња, на локалном, националном и међународном нивоу.
- **Активно учешће младих** – Обезбеђују се права, подршка, средства, простор и могућност како би млади учествовали у процесу доношења одлука, као и у активностима које доприносе изградњи бољег друштва.

- **Интеркултурализам** – Омогућава се поштовање различитости у свим областима људског живота, толеранција, као и афирмација уметничких и креативних приступа усмерених на неговање и развијање интеркултуралног дијалога међу младима.

- **Целоживотно учење** – Промовише се целоживотно учење у којем се афирмишу знање и вредности и омогућава стицање компетенција. Обезбеђује се повезивање формалних и неформалних облика образовања и развијање и успостављање стандарда у образовању.

- **Заснованост** – Обезбеђује се да сви стратешки концепти, принципи и активности који се односе на младе буду засновани на утемељеним и релевантним подацима и резултатима истраживања о младима.

Одељак 3. КОНТЕКСТ

3.1. Географски подаци

Положај и величина

Општина Дољевац налази се у Нишавском округу у Централној Србији. Простире се на површини од 121км², а број становника који живе на тој територији према попису из 2011 године износи 19158 становника. По површини долази у ред најмањих општина у Србији, што са бројем становника и густином насељости није случај. Са просечом густином од 169 становника/км² сврстава се у ред густо насељених подручја и општина.

Дољевачка општина је окружена територијом града Ниша (18 км удаљеним) и општинама Гаџин Хан, Лесковац, Житорађа и Мeroшина. Центар општине је насеље Дољевац. Поред насеља Дољевац у општини постоје још 15 насељених места, и то:

1. Белотинац,	6. Мекиш,	11. Ђурлина,
2. Клисура,	7. Орљане,	12. Чапљинац,
3. Кнежица,	8. Перутина,	13. Чечина,
4. Кочане,	9. Пуковац,	14. Шаиновац
5. Малошиште	10. Русна	15. Шарлинац

Слика 1. Положај општине Доњевац у Републици Србији

Географски, територија општине Доњевац обухвата део плодне јужноморавске долине између градова Ниша и Лесковца, односно јужни део Нишке и северни део Лесковачке котлине, које су у њеном средишњем делу повезане познатим Корвинградским теснацем. Овај интересантан природни пролаз кроз који се провлаче Јужна Морава, железничка пруга и друге саобраћајнице, чине најистуренији обронак планине Селичевике, на коме се налазе остаци древног средњовековног града Копријана, у народу званог Корвинград, са источне и омање брдо Кумига, на чијем се врху налази још старија, више пута рушена и обнављана, црква св. Јована, са западне стране. Својим положајем, изгледом и старином два споменика доминирају широм околином, из далека привлаче пажњу и пркосе времену.

На западу је доњевачко подручје широко отворено према Топлици и Добричу, захватајући југоисточне плодне таласасте делове овог познатог поља, док на истоку просторно мањи део општинског атара чине питоме падине и планински делови Селичевике.

Доњевац са околином има веома повољан саобраћајно - географски положај. Централним делом општине, од севера према југу, пролазе главна железничка и

друмска магистрала Београд - Ниш - Солун - Атина, а преко њих је директно укључена у мрежу међународног саобраћаја. У Дољевцу се, од главне железничке пруге, одваја пруга која долином Топлице води према Косову и Метохији, а ту се од главне друмске магистрале, такође одваја пут у истом правцу, а даље према Црној Гори и Јадранском мору. Кроз насеља општине од Ниша према Лесковцу, пролазе још два, за локални и међуградски саобраћај, врло важна пута. Један пут је део некада главне друмске саобраћајнице Београд-Ниш-Скопље, а други је део траке старог ауто пута од Дољевца до Ниша. Од ових путева гранају се асфалтни путеви до свих насељених места општине и шире околине, тако да су сва насеља саобраћајно добро повезана са седиштем општине, околним градовима и суседним општинама.

Природни ресурси

Општина Дољевац спада у ред недовољно развијених општина у Србији. Због повољних природних услова најважнија привредна грана у структури Дољевачке привреде је пољопривреда са 1710 регистрованих газдинстава на целој територији. Од 12126 хектара укупне површине, под пољопривредном површином се налази 9300 хектара, или 76,69 %. Њихову структуру чине оранице и баште са око 7700 хектара воћњаци са близу 300 хектара, виногради са око 500 хектара, ливаде са 200 хектара, што значи да на обрадиве површине отпада око 8700 хектара, док је остатак од око 570 хектара, под пашњацима. Обрадиве површине су са око 98 % у приватном власништву. Последњих година приличан број произвођача се опредељује за производњу поврћа (у пластеницима), за тржиште а традиционално је један број села са овог подручја надалеко познат по производњи раних папричица, лубеница и још неких повртарских производа. У воћарској производњи у општини Дољевац, се постижу приноси бољи него што су просечни приноси у Нишавском округу, чак су у производњи шљива изнад републичког просека.

Индустрија на територији општине Дољевац, је у сенци пољопривреде. Три најдоминантније индустријске гране су грађевинска, прехранбена и трговинска.

Са друштвено економским променама насталим последњих година, настају значајније промене у привредним кретањима на овом подручју који се манифестују у појави и развоју приватног предузетништва и мале привреде.

3.2. Демографски подаци

Број становника на територији општине Дољевац према подацима из 2011.год. а према попису становништва из 2002. године износи 19.561. Полна структура становништва је уравнотежена, у општини Дољевац према подацима подацима из 2011.год. а према попису становништва из 2002. године становништво женског пола 9.540 и 10.021 мушкараца.

Старосна структура Старосна структура становништва показује тенденцију пораста броја старих. Све више је старих, а све мање младих. Ако упоредимо податке броја старих (од 30 до 55 година износи близу 6500) са бројем деце и младих (од 15 до 30 година износи 3600, мушкараца има 1887 а становништво женског пола 1711), долазимо до податка да је старих више. Све ово узроковано је миграцијама младих ка већим градским центрима, ради школовања, запослења...

Број младих у општини Дољевац између 15 и 30 година, према попису становништва из 2002. био је 3.597 младих. Према најновијим подацима из пописа становништва 2011 реално је претпоставити да је тај број сада још мањи. На смањење броја становништва утицали су фактори незапослености, беле куге, миграција...

Миграције. Присутна је миграција из села у градове и из општинског средишта ка већим градским и републичким центрима, што има за тенденцију смањење броја становника. Знатан број становника општине Дољевац се налази на привременом раду у иностранству и то близу 660 становника. Одлазак младих из сеоских насеља проузрукује смањење становништва, губитак радних капацитета...

Образовна структура становништва. Образованост становништва на територији општине Дољевац, према подацима НЗС-а је приказан у табели број 3.

Степен стручне спреме	I	II	III	IV	V	VI	VII
мушкарци	90	0	248	135	0	3	7
жене	79	0	78	111	0	10	11

Табела број 3. Приказ образовне структуре становништва по полу

Број домаћинстава. Број становништва према подацима пописа становништва из 2002. године износи 5363. Пропорционално броју становника и домаћинстава можемо рећи да једно домаћинство у просеку има 3 члана. Наиме, раст броја домаћинстава није пратио константан раст броја становника, што би била логична последица. Објашњење раста броја домаћинстава упркос депопулацији читавог простора општине Дољевац је чињеница да се у одређеном временском раздобљу одвијала грађевинска експанзија не само у Дољевцу него и у општинским осталим насељима. Просечна величина домаћинства је драстично опала без обзира на вишак стамбеног простора који постоји у периферним селима и која упркос томе остају без становништва.

Етничка структура. Убедљиво највећи број становништва у општини Дољевац чине Срби. Међутим, карактеристично за подручје општине Дољевац је да на њеној територији живи велики број Рома.

3.3. Анализа кључних актера

3.3.1. Локална самоуправа – најбитнији актер развоја омладинске политике

Општина Дољевац, преко својих органа, у складу са Уставом и законом: доноси програме развоја, доноси урбанистичке планове, доноси буџет и завршни рачун, уређује и обезбеђује обављање и развој комуналних делатности, као и организационе, материјалне и друге услове за њихово обављање.

Општина доноси програме уређења грађевинског земљишта, уређује и обезбеђује коришћење пословног простора којим управља, стара се о заштити животне средине, уређује и обезбеђује обављање послова који се односе на изградњу, ревитализацију и реконструкцију, одржавање, заштиту, коришћење, развој и управљање локалним и некатегорисаним путевима, као и улицама у насељима.

Општина оснива установе и организације у области основног образовања, културе, примарне здравствене заштите, физичке културе, спорта, дечје и социјалне заштите и туризма, прати и обезбеђује њихово функционисање, организује вршење послова у вези са заштитом културних добара од значаја за општину, подстиче развој културно-уметничког аматеризма и ствара услове за рад установа културе чији је оснивач.

Општина обавља и низ других функција у складу са законом.

Канцеларија за младе (КЗМ) општине Дољевац јесте одрживи сервис за младе, спона између државе, локалне заједнице и младих која делује као засебно тело у оквиру локалне самоуправе и која се бави искључиво питањима младих. Канцеларија је званично почела са радом 04. Јануара 2012. године, и од самог оснивања отпочела је активно деловање. Канцеларија представља примарно тело у Општини које се брине о младима, па би њено даље јачање требало да буде од приоритетне важности.

3.3.2. Образовање

На територији општине Дољевац постоји једна предшколска установа, једна основна и једна средња школа (испостава из Ниша). У Дољевцу је седиште основне школе „Вук Караџић“, док у осталим селима постоје истурена одељења. **Основна школа „Вука Караџић“** је основана 1970. године, и данас има 1557 ученика, 20 одељења има матична школа и 69 издвојених одељења по осталим селима. Укупан број радника у основној школи, заједно са истуреним одељењима је 185, од тога 146 радника је запослено у настави, а 39 радника ван наставе. Матична, основна школа у Дољевцу има парно грејање, истурена одељења О.Ш. у Пуковцу, Малошишту и Кочану такође имају парно грејање. Кабинет за информатику имају 4 школе, а у Дољевцу је Министарство просвете донирало нове компјутере за кабинет информатике. Основна школа у Пуковцу располаже опремљеним кабинетима за ликовну секцију, за физику, хемију и биологију.

Такође, основна школа у Дољевцу има школску библиотеку и фискултурну салу.

Предшколска установа „Лане“ Дољевац, основана је 1987. године. Установа броји 42 запослена лица. У предшколској установи Лане постоје 4 групе унутар којих се одвијају васпитно-образовне услуге и то

- јаслена група
- млађа мешовита група
- старија мешовита група
- предшколска група

У оквиру група постоје реализовани полудневни и целодневни борвак.

Установу тренутно похађа 287 детета, од којих су 184 детета предшколци. Што се тиче етичке структуре установу похађају претежно Срби, и мали број деце ромске популације. Они су обухваћени пројектом *Образовна инклузија Рома*. У предшколској установи што се тиче запослених више од 50 % њих су млада лица између 20 и 30 година. У оквиру предшколске установе, у својим просторијама у установи се припрема и дистрибуира храна свој деци из околних места која су на целодневном боравку и похађају припремни предшколски програм у установи.

3.3.3. Здравство

На територији општине Дољевац налази се **Дом здравља Дољевац**. Основан је 1965. године. Централни Дом здравља налази се у општини док у осталим насељима постоје амбуланте које раде у склопу Дома здравља. Број амбуланти по насељима износи 11. Што се тиче њиховог рада, у појединим насељима оне раде у две смене, док у неким амбуланте раде само у једној смени и то не читаве недеље.

Дом здравља Дољевац пружа примарну здравствену заштиту становништву на територији општине Дољевац. Основан је 1965. године. Дом здравља Дољевац организовано је подељен на службе здравствене заштите и то на следећи начин:

- Здравствена заштита предшколске деце
- Здравствена заштита школске деце
- Здравствена заштита жена
- Здравствена заштита одраслих лица
- Стоматолошка здравствена заштита
- Фармацеутска здравствена заштита (у чијем склопу се налази апотека)
- Хитна медицинска помоћ
- Кућно лечење
- Поливалентна патронажна служба
- Радиолошка дијагностика
- Лабораторијска дијагностика
- Специјалистичко консултативна област која обухвата

1. Интерну медицину
2. Физикалну медицину

У Дому здравља Дољевац недостаје саветовалиште за младе. У склопу сваке службе Дома здравља Дољевац успостављен је васпитно образовни рад. Важно је и напоменути податак да се у Дому за одрасла и инвалидна лица у Дољевцу налази испостава апотеке и једна амбуланта која опслужује наведену установу.

3.3.4. Запошљавање

Национална служба за запошљавање, филијала Дољевац усклађује понуду и тражњу на тржишту рада, посредује између предузећа, центара за обуку и школа, игра активну улогу у развоју локалних стратегија и програма запошљавања. Филијала Националне службе за запошљавање је институција која организовано брине о незапосленима општине. Незапослени остварују право на обавештење о могућностима и условима за запошљавање, посредовање у запошљавању, додатно образовање и обуку, мере активне политике запошљавања, новчану накнаду за време незапослености.

НЗС у општини Дољевац пружа младима следеће услуге:

- Запошљавање по програму запошљавања младих “Прва шанса” запошљавање приправника млађих од 30 година, по члану 45. Закон о доприносима за обавезно социјално осигурање (ослобађање послодавца од плаћања доприноса на терет послодавца у трајању од 3 године),
- Запошљавање лица млађих од 30 година (ослобађање послодавца од плаћања доприноса на терет послодавца у трајању од две године).

Због ограничених финансијских средстава, не реализују се сви програми који иначе нуди НЗС, попут додатног образовања, преквалификације, доквалификације и сл. На евиденцији Завода за запошљавање према подацима из 2012 године налази се укупно 2717 лица.

3.3.5. Социјална заштита

Центар за социјални рад Дољевац главни је носилац активности из области социјалне заштите у Општини. Основан је 1985. године. Своју делатност Центар остварује у складу са Законом о социјалној заштити и обезбеђивању социјалне сигурности грађана, Породичним законом, Законом и Уредбом о збрињавању избеглица и др. Права која грађани остварују у систему социјалне заштите преко Центра су:

- заштита деце, омладине, одраслих и старих лица,
- материјално обезбеђење,
- податак за помоћ и негу другог лица,
- право на помоћ за оспособљавање за рад,
- право на смештај у другу социјалну установу или породицу..

Центар за социјални рад Дољевац обавља послове из надлежности Републике и Општине Дољевац (пренесени послови). Центар одлучује у првом степену остваривању права корисника утврђених законом о социјалној заштити. Центар обавља стручне послове и послове везане за развој и унапређује превентивне активности које доприносе спречавању и сузбијању социјалних проблема.

Остварујући Законом утврђене функције, Центар је у 2012. години обезбеђивао услуге за близу 2500 лица, што у односу на укупан број становника износи нешто више од 12%.

Број корисника који се евидентира у Центру из године у годину се повећава, посебно када су у питању социјално-материјално угрожена лица. У Центру је ангажовано 9 радника. Зграда у којој се налази Центар за Социјални рад је старије градње и наменски није изграђена за потребе ове установе. Овај простор није адекватно опремљен за пружање услуга јер нема довољан број канцеларија, а и недостају савремена средства за рад (компјутери, програми).

Преглед корисника по старосној структури

ДЕЦА	756
ОДРАСЛА ЛИЦА	1091
ОСТАРЕЛА ЛИЦА	217

У 2011. години, за различите врсте помоћи, како из области социјалне заштите тако и из области породичне заштите, Центру се обратило близу 2500. Малолетничка делинквенција показује тенденцију раста посебно кад су у питању учиниоци прекршаја. У највећем броју случаја, када су у питању кривична дела, ради се о крађама и насилничком понашању. А када су у питању прекршаји о непоштовању одредаба Закона о безбедности саобраћаја можемо рећи да нема озбиљнијих престапа осим престапа у саобраћају (неношење кациге, личних докумената)

Што се тиче младих лица евидентираних у Центру за социјални рад, сврстаних у поједине категорије проблема којем припадају подаци су следећи:

Лица без родитељског старања	16
Млади са инвалидитетом	10
Млади из разведених породица	15
Лица без родитељског старања смештена у установама	3

3.3.6. Култура

Дом културе Дољевац основан је септембра 1977. године. Међутим, године 2005. Према закону о трансформацији преименован је у Народну библиотеку. Поседује изложбени простор, универзалну салу за пројекције са близу 400 места,

глумачку гардеробу, библиотеку са близу 45000 књига. У склопу народне библиотеке налази се интернет кафе. У Народној библиотеци запослено је 15 радника.

Што се тиче културно образовних делатности, у години се организује око 12 манифестација. Издвојили бисмо:

- Сабор Светог Јована
- Ликовну колонију
- Дечију књижевну колонију
- Књижевно стваралаштво младих...

На територији општине Дољевац активно је 3 културно-уметничких друштава и то: **КУД “ОПАНЧИЋ”**, **КУД “ОРЉАНЕ”**, **балетска група „СЕНКА“**. Наведена културно-уметничка друштва кроз различите секције фолклора (игру, музику и певање) негује фолклорну традицију и традиционалне вредности.

3.3.7. Спорт

Спортски Савез општине Дољевац је самостална асоцијација општинских савеза, спортских друштава и спортских организација на територији општине Дољевац, добровољно удружених ради остваривања заједничких циљева, потреба и интереса. Савез је у остваривању својих циљева и задатака самостална организација. Основан је 1955. године. Седиште Спортског Савеза је у Дољевцу, а пословне просторије Савеза налазе се у згради бившег Дома здравља.

Спортске активности у општини Дољевац одвијају се кроз рад око 28 клубова са преко 3600 регистрованих спортиста.

Спортска култура општине Дољевац обједињена је кроз Спортски савез општине Дољевац 55 година. Спортски савез општине Дољевац својим програмским садржајима, спортским, рекреативним, едукативним активностима обухвата и интересно окупља и организује грађане свих узрасних категорија. У функцији Спортског Савеза општине Дољевац као приоритетан програмски задатак су школовање, стручно усавршавање и едукација кадрова спортске културе и одржавање. Адаптација, изградња и опремање објеката спортске културе.

ДЕЧИЈИ И ШКОЛСКИ СПОРТ, ДЕЧИЈИ И ОМЛАДИНСКИ РАЗВОЈНИ СПОРТ И ЕДУКАТИВНИ ПРОГРАМ

Поред редовног наставног програма спортског обраовања и васпитања, једна матична школа “Вук Караџић” у Дољевцу са 4 осморазредна и 10 четвороразредна одељења, предшколска установа “Лане“ Дољевац и средња економска школа Ниш, одељење у Дољевцу, путем својих спортских активности, укључујусе у програмске

садржаје месних сортских организација, актива и спортског савеза општине Дољевац од којих истичемо:

Школска такмичења (од којих се издвојила рукометна селекција ОШ “Вук Караџић” и освојила прво место на окружном такмичењу и друго место на међурегионалном такмичењу), крос РТС-а, јавни часови спортске културе, турнирска такмичења и приредбе.

У оквиру дечијег спортаспортска удружења организују школе спорта (фудбал, кошарка, цудо, карате), са узрастом од 5 до 18 година.

РЕКРЕАТИВНИ СПОРТ, СПОРТ ЗА СВЕ

Рекреативни спорт, који становништво општине Дољевац значајно преферира, реализује се кроз јавне часове спортске рекреације које спроводе поједине спортске организације и активи, а спортски Савез општине Дољевац их подстиче и скромно стимулише. Са поносом истичемо рекреативну и масовну активност наших фудбалера путем ноћних турнира у малом и великом фудбалу, меморијалних турнира у великом фудбалу, традиционални турниру фудбалу у Малошишту под називом “Ћелави призетковци”, турнир у фудбалу у Кочану “Торња и Доња Махала”, турнир у мини баскету у Малошишту, турнир у шаху свих категорија као и симултани турнир у Клисурси, традиционални турнир у риболову поводом Дана Ослобођења општине Дољевац (поред удружења риболоваца из Србије, учествују и удружења из Македоније и Бугарске), а посебно се истичу такмичења у многим дисциплинама у оквиру манифестација “Бостанијада“ у Мекишу и “Рибља чорба” у Клисурси, и др.

Због специфичних услова у којима живи већи број становника општине Дољевац, угасиле су се саме по себи некада величанствене радничко-спортске активности. Радничко-спортске игре се већ годинама не организују због слабог интересовања преосталог радништва.

3.3.8. Медији

Медијски простор општине Дољевац употпуњује предузеће за информисање грађана „PRESS D.O.O. Дољевац“. Основано је 12.10.2005.године. Овог датума је упустановљено функционисање радио станице са свим важећим дозволама, ово је основни канал информисања у општини Дољевац који прати потребе локалне средине. Радио емитује програм на 94.5 MHz и покрива подручје општине Дољевац, Бретовац. Житорађа, и поједине делове Алексинца. Радио у својој програмској шеми има заступљен информативни програм са уделом од 60% од укупне програмске шеме.Осталих 40% програмске шеме испуњени су садржајима из области културе, екологије, спорта, као и емисије забавног карактера претежно усмерене ка млађој популацији. У Предузећу за информисање грађана „PRESS D.O.O. Дољевац“ запослено је свега 5 стручних лица који свакодневно обављају своје делатности. Предузеће за информисање грађана „PRESS D.O.O. Дољевац“ осим своје примарне функције информисања грађана на свим локалним нивоима такође има и секундарну функцију која се огледа у сервисирању и продаји рачунара, као и увођењем интернет мреже на подручју општине Дољевац и шире.

3.4. SWOT Анализа

ПРЕДНОСТИ	СЛАБОСТИ
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Већа подршка локалне самоуправе ➤ КЗМ је део локалне самоуправе ➤ Постојање средње економске школе ➤ Постојање спортских терена (фудбалско, кошаркашко играиште, терен за одбојку) ➤ Могућност промоције програма за младе путем медија (радио, новине) ➤ Сарадња са школама и свим локалним институцијама која раде са младима 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Мала могућност запошљавања ➤ Миграција младих ка већим центрима због недостатка студијских профила ➤ Немотивисаност младих да учествују у активностима које се односе на њих ➤ Недовољна техничка опремљеност КЗ ➤ Недовољна партиципација младих у процесима одлучивања
ШАНСЕ	ПРЕТЊЕ
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Формирање волонтерског центра ➤ Сарадња са омладинским НВО и КЗМ из суседних општина ➤ Повећање степена учешћа установа у планирању и реализацији омладинских програма ➤ Финансијска подршка МОС и страних донатора ➤ Умрежавање (национални, европски ниво) 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Несуклађеност образовног система са захтевима тржишта рада ➤ Настављање демографских и миграционих трендова ➤ Лоша економска ситуација ➤ Смањење буџета кад су питању издвајања за младе

3.5. Истраживање о потребама младих

У Јануару 2012. године Канцеларија за младе спровела је анкетирање чији циљ је био испитивање потреба младих у Дољевцу ради адекватног планирања мера и активности у Стратегији за младе и ЛАП-а за 2012. годину. Питања су концепирана у правцу побољшања живота младих и адекватном испуњавању њиховог слободног времена.

Упитником је обухваћено 73 испитаника (43 младића и 30 девојака), узраста од 15 до 30 година, са пребивалиштем на територији општине Дољевац. У истраживању су учествовали ученици основних и средњих школа, студенти, запослени и незапослени млади, чиме је обезбеђен свеобухватан увид у потребе и интересовања младих.

Резултати истраживања показују да највећи број младих препознаје незапосленост као водећи проблем у нашој општини, њих 68%, док је лоша инфраструктура означена од стране 18% испитаника, а по речима 10% учесника највећи узрок проблема треба тражити у слабој информисаности.

53% од укупног броја испитаних, учествовало је до тренутка анкетирања у фазама израде пројеката, радионицама или хуманитарним акцијама.

У делу упитника који се односи на испитивање садржаја и активности које би требало да понуди КЗМ, а који подразумева могућност вишеструких одговора, 37% испитаника изражава став да би требало усмерити напор ка организовању спортских активности, едукација (30%), трибина (28%), обезбеђивање могућности младим људима да активно учествују у решавању актуелних проблема општине Дољевац (23%), омогућити младим људима виши ниво информисања о запошљавању, активностима, едукацији (21%), културно образовне активности (21%), као и организовање радионица (19%).

У програме волонтирања КЗМ, укључило би се 64% испитаних грађана.

По питању активности које би уврстили на листу приоритета, где је такође постојала могућност вишеструких одговора, млади становници општине Дољевац као топ 6 активности наводе:

- ✓ организовање бесплатних курсева страних језика (27%)
- ✓ школе спорта, при основној и средњој школи (23%)
- ✓ психолошке радионице (развој личности, јачање самопоуздања, асертивно понашање) (18%)
- ✓ укључивање младих у разноврсне пројекте (15%)
- ✓ подстицај развоја културних садржаја (11%)
- ✓ трибине о превенцији ризичног понашања

Такође, испитаници сматрају да би требало отворити психолошко саветовалиште за младе (10%), односно основати фонд за младе таленте (6%). За опцију организовања акција еколошког карактера, определило се 5% испитаника, а исти проценат младих сматра да је потребно порадити на унапређењу безбедности младих.

Резултати истраживања такође показују да мали проценат младих посећује културна дешавања, нису укључени у ниједан вид неформалног образовања/обуке, слободно време најчешће користе уз рачунар и телевизију, а мали број њих се активно бави спортом.

Поред анкетирања, у циљу детектовања потреба младих, организовани су форуми и испитивања фокус група, при чему су одређене смернице за дефинисање приоритета КЗМ, који су приказани у табелама (Матрица 1).

3.6. Пресек стања и положаја младих

Генерално гледано, проблеми младих у општини Дољевац бројни су и разноврсни. Као и у већини општина у Србији, и у општини Дољевац дуги низ година уназад не постоји системско бављење питањем младих. Због тога је у наредном периоду младима потребно обратити изузетну пажњу. На основу прикупљених података и урађених анализа, као основне проблеме младих можемо издвојити следеће:

1) Проблем незапослености младих

Број незапослених лица општине Дољевац се непрекидно увећава. Међу старосним групацијама које чекају на посао млади су међу најбројнијима. По евиденцији НСЗ- а у Општини је у јануару 2012.године било чак 771 незапослених младих. Велики је број незапослених младих са I степеном стручне спреме, што је јако неповољан предуслов за добијање неког бољег запослења. Са друге стране, велики број младих људи са високом школском спремом чека на посао. Постоји бојазан да то буде разлог због којег ће ова група квалитетних младих људи напустити свој родни крај.

Незапосленост је засигурно један од највећих проблема са којим се млади у Општини сусрећу и он је узрок многих других проблема. Управо због недостатка радних места и немогућности запослења велики број младих напушта свој родни крај. На основу података о броју становника према попису становништва из 2002. год. уочљив је стални пад броја становника. Млади одлазе у велике градове у Србији или ван земље, и Општина постаје све малољуднија и старија. Одређеним сеоским срединама чак прети и изумирање.

Главни актер у решавању проблема незапослености младих требало би да буде НСЗ, испостава Дољевац. Она би требало да организује низ програма, од активног тражења посла, преко додатних обука, до преквалификација и доквалификација незапослених. Међутим, због ограничених финансијских средстава и људских ресурса, ови програми се не реализују у неопходном обиму и фреквенцији.

По завршетку формалног образовања, млади су недовољно припремљени за адекватно тражење посла. И сам профил средњих школа није најадекватнији потребама заједнице.

Недостатак практичног радног искуства један од основних проблема приликом процеса запошљавања. За решавање овог проблема, опет, нема

организоване понуде за учешће у програмима волонтирања и/или стажирања кроз које би млади могли да стекну радно искуство. У оквиру школа није организован рад који би се бавио професионалном оријентацијом ученика, неопходном за правилно усмеравање младих при креирању своје каријере.

Информационо образовање младих у Општини на ниском је нивоу. Велики број младих има тек I степен стручне спреме. Такође, посебан проблем је и образовање Рома. Процењује се да је 80% од укупног броја Рома потпуно или функционално неписмено. Један од главних начина за решавање ових проблема је интензивирање тренутно сиромашне понуде неформалног образовања којом би незапослени млади стекли додатне вештине (информатичке, страни језици...) неопходне за добијање посла.

Свим наведеним проблемима потребно је систематски приступити, уз ангажовање свих кључних актера. Решавање проблема незапослености, као једног од централних проблема, свакако би могло да доведе и до ублажавања осталих проблема, односно, уколико се у томе не успе, незапосленост може дугорочније утицати на лош положај младих у општини Дољевац.

2) Недовољни и неадекватни културно-образовни, спортски и други садржаји за младе

Културно-образовна понуда за младе општине Дољевац није на задовољавајућем нивоу. Најважнији проблеми и планови развоја културе дољевачких институција везани су за простор, материјално-финансијске услове и кадровски потенцијал институција, као и организациону модернизацију.

Сви културни актери на одређени начин и у ограниченом обиму, укључују и омладину у свој рад, али је очигледно да се то чини неплански, односно стихијски. Евидентан је недостатак културних садржаја едукативног карактера за младе, постојање систематичног рада са омладином и недостатак садржаја који одговарају потребама младих (рок концерти, позоришне представе...). И поред појединих добрих познавалаца културе и културних прилика, кадровска структура запослених у установама културе није на нивоу потребном за методичан и систематски рад са младима.

Народна библиотека је суочена са бројним проблемима, биоскоп у оквиру ове институције и нема пројекције и ради на граници рентабилности.

Библиотека је суочена и са великим недостатком простора. Опремљеност просторија је слаба, опрема је застарела, а ниво употребе савремених технологија низак. Једина добра ствар која се може издвојити а која се налази у просторијама Народне библиотеке Дољевац јесте интернет кафе у просторијама институције, где млади уколико код куће нису у могућности овде могу да прегладају садржаје који их интересују. Економска ситуација организаторе садржаја чини несамосталним и условљеним, а програме конзументу недоступним. Не постоји обострана сарадња између установа, како ни са образовним установама. Приметна је неинформисаност о потребама и жељама младих.

Када је спортско ангажовање у питању, јако забрињава чињеница да више од половине деце и младих узраста од 12 до 19 година није спортски активно.

Нема довољно разноврсних догађаја који су циљано намењени младима. Све то прати и недостатак потребне инфраструктуре за упражњавање различитих типова спортских активности.

У целини гледано, евидентна је сиромашна понуда и низак степен укључености младих у културно-образовне, спортске и забавно-рекреативне програме у заједници. Релевантне установе по правилу не нуде посебне програме за младе, или их пак нуде спорадично и без посебног плана. Осим делимично КУД-а и појединих спортских удружења, не постоје цивилне организације које примарно поспешују активизам младих. Нема адекватног садржаја и понуде који би инволвирали младе и смислено их ангажовали. Такође, недовољна је и партиципација младих у осмишљавању културно-образовних, спортских и других забавно-рекреативних програма

Један од разлога слабог партиципирања младих у одређеним дешавањима, сигурно је и проблем информисањости.

У општини Дољевац је, као последица опште културне дегенерације деведесетих година прошлог века, приметна и слаба заинтересованост младих за квалитетне садржаје из културе.

У Дољевцу уочљива је и слаба понуда било каквих облика неформалног образовања и програма који негују и развијају креативност младих. Охрабрујуће је то, што нам даје до знања да локална самоуправа има слуха за овај проблем, и да има намеру да се њиме озбиљније позабави.

Истраживање о потребама младих које је урађено за потребе ЛАП-а за младе, а на основу спроведених анкета добар је показатељ шта младима недостаје, и у складу с тим, које активности би требало покренути на пољу културе, спорта и неформалног образовања.

3)Проблем активизма и мобилности младих

Млади већ годинама представљају једну од највећих маргинализованих група у нашем друштву, а њихово активно учешће у креирању истог није било тема интересовања и истинског ангажовања, како на државном тако и на локалном нивоу.

Квалитетна изградња локалне заједнице, отворене према младима, немогућа је без партиципације самих младих. Међутим, као и у већини општина у Србији, и активизам младих Дољевца на ниском је нивоу. Због тога важно је омогућити младима да учествују у процесу доношења одлука које директно утичу на квалитет њиховог живота и развој друштва у целини. Овај процес треба да се заснива на обавештености о могућностима које постоје у окружењу. Подаци о различитим облицима учешћа младих у друштву јесу разнородни и несистематизовани. Недостају, такође, информације намењене младима о могућностима, релевантним активностима, организованим догађајима и другим важним аспектима из њиховог живота .

Мобилност младих, која је јако важна због стицања и размене искустава и идеја, као и подстицања комуникације, на ниском је нивоу. У Општини нема организованих видова размене младих, ни на међуопштинском нити на државном и међународном нивоу.

На територији Дољевца делује већи број невладиних организација. Ове организације претежно делују на локалном нивоу. Али, и поред ове позитивне сарадње, у општини не постоји ни једна релевантна невладина организација која се примарно бави проблемима младих, а ресурси за омладинско самооргнизовање су недовољни.

Формирањем КЗМ створена је основа за озбиљнији рад на решавању проблема младих. Како се из извештаја реализованих активности види, одмах након формирања КЗМ дошло је до повећаног активизма младих и већег броја програма за младе. Због тога је неопходна перманентна помоћ локалне самоуправе која би обезбедила несметан и квалитетан рад КЗМ.

4) Здравље младих

Здрављу младих у Дољевцу посвећује се одређена, али не и довољна пажња. Како и истраживања Светске здравствене организације и УНИЦЕФ-а показују, у Србији је здравље младих угрожено све већим порастом сексуално преносивих инфекција, болести зависности, као и депресије.

Генерално посматрајући, млади људи у Дољевцу немају проблеме високог ризика, али је неопходно постојеће стање довести на виши ниво. Нарочито је важно да се организују превентивне активности у домену здравља младих, како физичког, тако и психичког.

Млади немају навику за превентивни и саветодавни одлазак у здравствену установу, нити се овакав вид понашања грађана стимулише посебним програмима у смислу едукације, јер не постоји ни једно саветовалиште које би било у складу са потребама грађана.

Сем спорадичних акција, не постоји систематско промовисање здравих стилова живота, нити организовано указивање на штетност употребе алкохола, дувана и других психоактивних супстанци. Такође, доступност превентивних и консултативних здравствених услуга, не прати потребе младих.

Не постоје организоване, перманентне едукативне кампање за младе, нарочито за оне средњошколског узраста код којих је превенција посебно важна и корисна.

5) Социјално угрожени млади

Иако се решавање проблема социјалне заштите посебно третира у Стратегији социјалне заштите општине Дољевац, подаци говоре да је неопходно и у овом документу посебно указати на овај проблем. Социјално угроженим младима нужно је посветити посебну пажњу.

Број корисника који се евидентира у Центру из године у годину се повећава, посебно када су у питању социјално-материјално угрожена лица. Према подацима Републичког завода за статистику, просечна нето зарада по запосленом у општини Дољевац према подацима из 2008.године. износила је, на пример:

- Трговина на велико и мало неких 12.727 динара,

- Саобраћајна предузећа 14.164 динара,
- Здравство 34.727 динара, у
- Образовању просечна зарада износила је 30.057 динара

По овој статистици Дољевац спада у ред сиромашнијих општина у Србији. Осим овога, велики проблем Општине је и број незапослених лица.

Аналогно, и број младих незапослених је прилично велики. У складу са бројем незапослених лица, логично је да је и број сиромашних породица у Општини незанемарив. Због тога је потребно посебно помоћи социјално угрожене младе. Осим сиромаштва, у Општини постоје и други социјални проблеми младих.

На пример, малолетничка делинквенција показује тенденцију раста посебно кад су у питању учиниоци прекршаја. Различити актери у општини Дољевац дају свој допринос побољшању социјалне заштите младих. Чињеница је да локална самоуправа пружа одређену врсту помоћи у виду субвенционисања ученичког превоза, исхране и уџбеника. Такође, Центар за социјални рад организује активности у складу са својим делокругом рада и финансијским могућностима. Значајан је и допринос Црвеног крста. Ипак, до сада уложене напоре потребно је додатно интензивирати – рад на социјалној инклузији младих потребно је унапредити и систематизовати укључивањем свих релевантних субјеката унутар локалне заједнице.

Одељак 4. ПОВЕЗАНОСТ СА ДРУГИМ СТРАТЕШКИМ ДОКУМЕНТИМА

Стратегија за младе са ЛАП-оп на територији општине Дољевац у потпуности је усклађен са Националном стратегијом за младе коју је, на иницијативу Министарства омладине и спорта, усвојила Влада Србије.

Такође, израда ове Стратегија има полазну основу у Закону о младима. Наиме, Радна група је израду Стратегије за младе ускладила и са принципима Европске Уније, Стратегијом за смањење сиромаштва, Стратегијом развоја социјалне заштите у Републици Србији, Националном стратегијом запошљавања, Националном стратегијом привредног развоја Србије за период 2006-2012. године, Миленијумским циљевима развоја, Стратегијом развоја здравља младих, Стратегијом развоја менталног здравља, Стратегијом подстицања рађања, Стратегијом унапређења положаја особа са инвалидитетом у Републици Србији, Стратегијом развоја стручног образовања у Републици Србији, и др, као и са одговарајућим међународним документима.

Сваки национални документ предвиђа мере подршке и дефинише акције на локалном нивоу, јер је јасно да само јасна повезаност и усклађеност акција на оба нивоа, националном и локалном, може да доведе до унапређења друштвене заједнице у целини. Тако и ова Стратегија за младе директно претаче принципе и вредности и стратешке и специфичне циљеве дефинисане Националном

стратегијом за младе у конкретне акције на локалном нивоу, увезује све принципе дате у наведеним националним документима, а који се тичу младих.

Планирајући како да ефикасно и на најбољи могући начин побољша положај младих, општина Дољевац полази од општих стратешких циљева дефинисаних Националном стратегијом, а то су:

1. Подстицање младих да активно учествују у друштву;
2. Развијање сарадње младих и обезбеђивање услова за њихово учешће у доношењу одлука кроз одржив институционални оквир, а на основу потреба младих и у партнерству са младима;
3. Изграђивање система информисања младих на свим нивоима и у свим областима;
4. Обезбеђивање остваривања права на једнакост шанси свих младих у друштву, а посебно младих који живе у тешким условима;
5. Подстицање и вредновање изузетних испољавања и постигнућа младих у различитим областима;
6. Унапређивање могућности за квалитетно провођење слободног времена младих;
7. Развијање отвореног, делотворног, ефикасног и праведног система формалног и неформалног образовања који је доступан свим младима и који је у складу са светским трендовима у образовању и контекстом образовања у Републици Србији;
8. Подстицање и стимулисање свих облика запошљавања, samozapoшљавања и предузетништва младих;
9. Унапређивање безбедности младих;
10. Чување и унапређивање здравља младих, смањивање ризика и водећих поремећаја здравља и развијање здравствене заштите прилагођене младима;
11. Оснаживање младих за иницијативе и активности које су у складу са основним циљевима одрживог развоја и заштите животне средине.

За сваки општи циљ дефинисани су специфични циљеви и мере за њихово остварење. Остваривање ових циљева биће усклађено са наведеним принципима и вредностима и препорукама датим у Националној стратегији за младе, континуирано праћено и вредновано, како би се, у случају евентуалних потешкоћа, благовремено и на одговарајући начин реаговало. Спознајући унапређење положаја и услова за развој младих, који чине темељ напретка сваког друштва као један од кључних задатака локалне заједнице, биће учињени максимални напори како би се наведени стратешки циљеви остварили у задатом временском оквиру, а у складу са реалним друштвеним околностима.

4.2. Усклађеност са другим локалним стратегијама

У општини Дољевац су донети следећи стратешки документи: Стратегија одрживог развоја општине Дољевац, Стратегија развоја социјалне заштите општине Дољевац, Стратегија развоја туризма, Стратегија развоја малих и средњих предузећа и предузетништва у општини Дољевац. Стратегија за младе са Локалним акционим планом за младе у сагласности је и допуњује се са свим наведеним стратешким документима Општине.

Одељак 5. СТРАТЕШКИ ПРАВЦИ И ПРИОРИТЕТИ

При решавању наведених проблема, три стратешка правца карактерисаће приступ којим се максимализује ефекат спровођења Стратегије за младе и Локалног акционог плана за 2012. годину. При томе, наведене стратешке одлуке засноване су на дефинисаним кључним релацијама, односно питањима и односе се на четири подручја деловања, чији развој мора да буде усклађен и избалансиран.

- 1) Повећање обима, квалитета и примерености услуга и активности намењених младима;**
- 2) Ојачавање локалних ресурса за омладински рад;**
- 3) Развијање регионалне сарадње за спровођење омладинске политике.**

Логика везе између ова три стратешка правца јесте у идеји да фундаменталне промене у прилагођености програмских садржаја за младе, повећању њихове разноврсности, доступности и обухвата – јесу могуће само ако се локални капацитети свих актера у заједници који раде са младима, а посебно Канцеларије за младе, ојачају, додатно умреже и прилагоде партиципативном менаџменту који укључује и саме младе; компезација за недостатке ресурса у самој заједници, у многим случајевима може се пронаћи коришћењем ресурса у региону. За дефинисане групе проблема, локална заједница се одлучује да делује кроз четири међусобно повезана приоритетна подручја рада са младима:

- 1. Унапређивање свих облика запошљавања, самозапошљавања и предузетништва младих;**
- 2. Оснаживање активизма и повећавање мобилности младих;**
- 3. Унапређење културних, спортских и других садржаја за младе;**
- 4. Развијање социјалне инклузије и здравих стилова живота младих.**

Међутим, сходно прихваћеном холистичком приступу у развоју националне и локалне омладинске политике, деловања на остварењу једног приоритета по правилу доприносе и стварању претпоставки и/или директном остварењу других приоритета, те стога овако дефинисани "приоритети" осликавају логичку схему управљања променама која стално тежи да пружи допринос интегралној промени у заједници.

Приоритет 1.

Унапређивање свих облика запошљавања, samozapošljavanja и предузетништва младих

Према анкети о потребама младих, 68% младих грађана са територије општине Дољевац навело је незапосленост као највећи проблем. При том, кроз организовање фокус група, детектовано је неколико важних аспеката овог проблема:

- Недовољна понуда неформалног образовања, попут курсева информационе писмености и страних језика, утиче на ниже квалификационе способности незапослених младих.
- Средњошколци стечена знања недовољно продубљују кроз праксу, те на тржиште рада наступају без искуства које им је потребно да би се запослили;
- Млади који би се бавили пољопривредом недовољно су подржани од локалних и регионалних стручних служби које треба да им олакшају приступ знањима и информацијама и контактима потребним за успех на конкурентном тржишту;
- Неразвијен процес каријерног вођења и саветовања, који има за циљ да младима олакша одабир школе и будућег занимања и проналажење посла;
- Предузетнички дух код младих је недовољно развијен, а не постоји изграђен систем подстицања и развоја предузетништва код младих.

За решавање уочених проблема локална заједница поставила је себи следеће специфичне циљеве:

Разматрани проблеми могу се груписати на следећа специфична подручја:

1. Унапредити конкурентност младих на тржишту рада путем унапређења формалног и подстицањем различитих облика неформалног образовања младих;
2. Развијати услуге каријерног вођења и саветовања код свих релевантних актера (школе, НСЗ, КЗМ...)
3. Развијати предузетништво кроз различите програме и мере подршке младима који почињу сопствени бизнис;
4. Промовисати и подржати развој пољопривредног домаћинства на конкурентном тржишту.

Приоритет 2.

Оснаживање активизма и повећавање мобилности младих

Резултати истраживања показују позитиван став већине грађана према програмима волонтирања. Наиме, 64% испитаника би се активно укључило у неки од програма волонтирања, што говори о потреби формирања базе волонтера и предузимања мера активног укључивања младих у процес одлучивања на локалном нивоу.

Овај приоритет за развој заједнице у директној је вези са приоритетима представљаним и разматраним у одељку „Пресек стања и положаја младих“. Посебно са проблемима неразвијености грађанског активизма, партиципације младих у процесима одлучивања у школама, установама културе и политикама локалне самоуправе, те са блиским питањима попут некоришћења ресурса којима се млади укључују у омладинску размену на регионалном и ЕУ нивоу, тј. са недовољно доступним информацијама о могућностима за ангажман младих.

Разматрани проблеми могу се груписати на следећа специфична проблемска подручја:

- Апатија и незаинтересованост младих: непреузимање одговорности, одсуство препознавања сопствене важности и самопоуздања, креативности, одсуство осећаја припадности заједници;
- Млади немају добар приступ информацијама о могућностима њиховог учешћа у друштву и неформалном образовању;
- Недостатак простора и мали број удружења са чијим деловањем би се млади идентификовали: простор за рад и информисање, одсуство подршке за одрживост организација и иницијатива младих;
- Нема омладинских програма и адекватних пројеката који би заинтересовали ширу друштвену заједницу;
- Недовољан број трајних и одрживих волонтерских програма и недовољан број волонтера.

За решавање уочених проблема КЗМ у сарадњи са локалном заједницом поставила је себи следеће специфичне циљеве:

- 1. Јачати капацитете КЗМ;**
- 2. Повећати ниво информисања младих о могућностима омладинског активизма и програмима за младе;**
- 3. Развити активизам и волонтеризам младих у Дољевцу;**
- 4. Укључити младе у програме омладинске размене у региону и ЕУ.**

Приоритет 3.

Унапређење културно-образовних, спортских и других садржаја за младе

Овај приоритет везан је за развој заједнице и у вези је са проблемима који координирају са културно-образовним и спортским садржајима, као и са недовољном понудом за квалитетно провођење слободног времена уопште. Према 37% младих грађана, у раду КЗМ, највише пажње би требало посветити унапређењу спортских активности, односно развоју културних садржаја (21%)

Разматрани проблеми могу се груписати на следећа специфична проблемска подручја:

- Неадекватан квантитет и квалитет културно-образовних, спортских и других забавно-рекреативних садржаја за младе
- Мали број и неадекватна опремљеност објеката и простора и намењених младима (простор за рад и реализацију садржаја),
- Неадекватно информисање о дешавањима за младе - постојећи начини информисања младих у раскораку са потребама младих
- Недовољна заинтересованост младих за садржаје из културе
- Недовољна партиципација младих у осмишљавању културно-образовних, спортских и других забавно-рекреативних програма
- Недостатак различитих видова неформалног образовања

За решавање уочених проблема локална заједница поставила је себи следеће специфичне циљеве:

- 1. Укључивање младих у креирање и реализовање културних, спортских и забавно-рекреативних садржаја;**
- 2. Изградња и адаптација простора за младе;**
- 3. Развијање нових облика забавно-рекреативних активности, атрактивних за младе;**
- 4. Развијање неформалног образовања.**

Приоритет 4.

Развијање социјалне инклузије и здравих стилова живота младих

Овај приоритет, за развој заједнице, у директној је вези са проблемима локалне здравствене заштите, ангажовања младих у организацијама које се баве прдупређивањем и смањењем болести зависности, заштите репродуктивног здравља, сузбијањем наркоманије и алкохолизма. Безбедност младих у саобраћају, у школи или на местима на којима се окупљају млади, у јасној је вези са питањима социјалне патологије која нпр. произилазе из наркоманије и опијања. Такође, приоритет је повезан и са неопходношћу унапређења социјалне заштите, путем едукације и директним ангажовањем младих.

Разматрани проблеми могу се груписати на следећа специфична проблемска подручја:

- Недовољно организованог и континуираног рада на превенцији: болести зависности (пушење, алкохолизам, наркоманија), сексуално преносивих болести и ХИВ-а, менталних проблема у развојном добу, агресивног понашања и насиља
- Недовољно развијена свест младих о здравим стиливима живота и недостатак подршке правилном психо-физичком развоју младих у областима: развоја здраве и стабилне личности код младих, рекреација, исхрана и репродуктивно здравље.
- Поремећено понашање младих због неконтролисаног конзумирања: алкохола, цигарета и психоактивних супстанци.
- Релативно висок број социјално угрожених младих и младих из сиромашних породица.

За решавање уочених проблема локална заједница поставила је себи следеће специфичне циљеве:

- 1. Унапредити социјалну одговорност заједнице према младима;**
- 2. Подстицати ангажовање младих у области социјалне заштите;**
- 3. Развијати свест о здравим стиливима живота;**
- 4. Унапредити психофизички развој младих.**

5.1. Матрице акционог плана стратешких праваца

Израдом Акционог плана стратешких праваца за младе, структурираног у 4 матрице за имплементацију, постигнута је операционализација приоритетних стратешких одлука, договорене су одговорности за њихово спровођење, направљена оквирна процена капацитета и потребних додатних ресурса, као и за финансијску пројекцију за планирани период.

I. Стратешке одлуке у односу на програме, услуге и обухват циљних група (Матрица 1)

Стратешки правац развоја активности, услуга, пројеката и програма: Плански и организовано развијати заједницу у којој се негује толеранција, хетерогена мишљења и добре идеје, природни и културни потенцијали стављају у функцију развоја кроз различите привредне и друштвене активности, које треба да обезбеде виши животни стандард свих становника општине Доњевац.

Област економије

- Укључити младе у економски и друштвени живот заједнице
- Велики број младих са различитим талентима и знајима ставити у функцију планирања и спровођења одрживог развоја заједнице
- Унапредити потенцијале заједнице како би се смањио одлив младих људи из економских разлога
- Укључити привреду заједнице у програме запошљавања младих
- Културно наслеђе промовисати на регионалном нивоу и укључити га у регионалну туристичку понуду.

Област образовања

- Развити програме и методе рада у образовним установама који подржавају младе у одрастању и развоју личности
- Дати младима прилику да се образују и стекну дипломе образовних профила који ће им омогућити да се активно укључе у живот и рад заједнице
- Усмерити средње школе на образовање потребних стручних профила
- Развити програме неформалног образовања младих који ће допринети развоју заједнице у целини
- Развити програме ваннаставних активности које би младима омогућили да се активно укључе у економски и културни живот у општини Доњевац
- Развијати програме за талентоване младе који би помогли развој њиховог потенцијала
- Обезбедити учешће младих у креирању и спровођењу нових облика образовања и усвајања нових знања и вештина

Област социјалне заштите

- Планирати средства и програме развоја услуга за младе на локалном

нивоу у складу са утврђеним потребама

- Успоставити свеобухватан систем социјалне заштите у складу са Стратегијом развоја социјалне заштите у општини Дољевац, Стратегијом развоја система социјалне заштите у Србији и Стратегијом за смањење сиромаштва у Србији

Област здравствене заштите

- Развити програме рада и услуге здравствене заштите и превентивног рада са младима
- Радити на унапређењу здравља младих

Област културе

- Унапредити културни и забавни живот младих у заједници
- Подржати креативне иницијативе у области културе
- Укључити што већи број младих у креирање садржаја у култури
- Повећати број културних програма (позоришне и биоскопске представе)

Област спорта

- Промовисати здраве стилове живота
- Подржати формирање школа спорта при основном и средњем образовању

Област деловања локалне самоуправе у односу на младе

- Подржати активан приступ младих у решавању проблема и креирању услова живота и рада у заједници
- Обезбедити имплементацију развојних стратегија
- Потенцијал младих ставити у функцију стварања
- обезбеђивању адекватних услова живота за све грађане са посебним акцентом на особе са инвалидитетом и друге маргинализоване групе (здравство, безбедност, образовање, култура, спорт).
- Подржати рад Канцеларије за младе на осмишљавању најбољег начина анимирања младих и њиховог трајнијег укључења у активности у заједници
- Континуирано истраживати потребе младих и информисати заједницу у целини о резултатима истраживања, као и развијати тематске пројекте у складу са резултатима истраживања.

II Стратешке одлуке у односу на унутрашње капацитете пружалаца услуга (Матрица 2)

Стратешки правац развоја капацитета социјалних актера: *Развијати укупне капацитете заједнице и сваког социјалног актера понаособ у знању и новим приступима у пружању подршке младима и развоју њихових потенцијала.*

Стратешке одлуке:

Област економије

- Развијати укупне економске капацитете заједнице као могућност за запошљавање младих
- Градити капацитете младих у знањима и вештинама потребним за савремене начине пословања
- Подржавати развој потенцијала младих кроз различите програме и пројекте уз обавезно учешће младих – подстицајни програми за

школовање и запошљавање младих

Област образовања

- Радити на осавремењавању опреме, просторних капацитета и метода рада у средњим школама
- Унапредити стручно усавршавање наставника и праксу програмирања и планирања рада наставника
- Ојачати васпитне компоненте у наставном процесу

Област социјалне заштите

- Ојачати капацитете носилаца програма социјалне политике намењене младима
- Подржати оснивање клуба за младе, као и давати подршку социјалном укључивању младих из маргинализованих група

Област здравствене заштите

- Укључити капацитете здравствене установе у рад са младима на здравственој заштити и превентивном раду
- Обезбедити услове за отварање Саветовалишта за младе

Област културе

- Ставити у пуну функцију стручне и просторне капацитете Дома културе као центра за усмеравање младих ка правим вредностима активном деловању у области културе
- Обезбедити простор у ком би млади могли реализовати пројекте

Област спорта

- Обезбедити простор за подизање квалитета живота младих у области спорта
- Организовати спортске манифестације

III. Стратешке одлуке у односу на заједничко деловање у заједници (Матрица3)

Стратешки правац развоја социјалног капитала: *Развијати процедуре које омогућују економично и ефективно заједничко деловање институција у раду са младима и стварању могућности за њихово активно и одговорно деловање у заједници*

Стратешке одлуке:

Област економије

- Подстицати предузетнике да се укључе у акције од општег добра за заједницу

Област образовања

- Подстицати комплементарно коришћење ресурса средње и основне школе
- Укључити друге социјалне актере у заједници у процес подизања квалитета наставе и увођење нових метода рада са младима
- Укључити родитеље, професоре и грађане у израду програма КЗМ

Област културе

- Обезбедити подршку заједнице културним програмима намењеним младима
- Развијати међуопштинску, међурегионалну и међудржавну сарадњу у области културе и културних манифестација за младе

Област спорта

- Промовисати спорт у заједници и његову улогу од општег интереса за развој младих

- Укључити остале социјалне актере у заједници у развој спортских програма који подржавају здрав начин живота младих

Област рада локалне самоуправе

- Унапредити сарадњу различитих социјалних актера у пружању заштите и подршке младима
- Обезбедити подршку добрим идејама
- Омогућити презентовање идеја у заједници
- Подржати умрежавање КЗМ-а и организација младих, организовање заједничких дружења и акција.
- Ангажовати се на промовисању нових система вредности и стандарда у понашањима институција и грађана
- Увести праксу израде годишњег плана рада са младима сваког појединог социјалног актера како би се потенцијал талентованих младих ставио у функцију

IV. Стратешке одлуке у односу на финансирање (Матрица 4)

Стратешки правац деловања у планирању, прибављању и одговорном управљању средствима намењеним развоју: *Активирати потенцијале заједнице за приступ фондовима и обезбеђивање финансијске подршке за развој заједнице, висок животни стандард свих становника и средства за нове идеје*

Стратешке одлуке:

- Успоставити механизме прикупљања средстава из различитих фондова
- Одговорно управљати средствима локалне заједнице
- Обезбедити финансирање програма и пројеката за младе
- Планирати средства у локланом буџету намењена младима у складу са усвојеним планским документима
- Партнерски наступати према фондовима намењеним младима

5.1. Матрице акционог плана стратешких праваца
Матрица 1 РАЗВОЈ ЛОКАЛНИХ ПРОГРАМА, ПРОЈЕКТА И УСЛУГА ЗА РАЗВОЈ МЛАДИХ
У ОПШТИНИ ДОЉЕВАЦ

СТРАТЕШКИ ПРАВАЦ 1 :	Плански и организовано развијати заједницу у којој се негује толеранција, хетерогена мишљења и добре идеје, природни и културни потенцијали стављају у функцију развоја кроз различите привредне и друштвене активности, које треба да обезбеде висок животни стандард свих становника и средства за нове идеје				
Стратешки циљеви	Оперативни циљеви (резултати)	Индикатори	Акције	Актери	Рок
<p>1.1.Област економије</p> <p>1.1.1. Укључити младе у економски и друштвени живот заједнице</p> <p>1.1.2. Велики број едукованих младих са различитим талентима ангажовати у планирању и спровођењу одрживог развоја заједнице (Стратегија одрживог развоја општине Доњевац)</p> <p>1.1.3. Унапређивати</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Обезбеђено учешће већег броја младих у изради Стратегије одрживог развоја • Развојне стратегије и Акциони план за младе утемељени су на реалним околностима и спроводиви 	<p>- Документом Стратегије одрживог развоја 2007 – 2013 млади обухваћени као засебна циљна група</p> <p>- Извештај о спровођењу усвојених стратегија</p> <p>- Извештај о спровођењу Акционог плана за младе</p>	<p>- Спровести ревизију Стратегије одрживог развоја општине Доњевац</p> <p>- Приликом рада на ревизији Стратегије одрживог развоја део који се односи на младе ускладити са Акционим планом за младе</p> <p>- Ставити у пуну функцију потенцијал за развој заједнице као основ за запошљавање младих</p>	<p>ЛС КЗМ Турист. орган.</p>	<p>2012-2022</p>

<p>потенцијале заједнице како би се смањио одлив младих људи из економских разлога</p> <p>1.1.4. Укључити привреду заједнице у програме запошљавања младих</p> <p>1.1.5. Културно наслеђе промовисати на регионалном нивоу и укључити га у регионалну туристичку понуду</p>			<p>- Спремност младих на ангажовање ставити у функцију промовисања културног наслеђа</p>		
<p>1.2. Област образовања</p> <p>1.2.1. Развити програме и методе рада у образовним установама који подржавају младе у одрастању и развоју личности.</p> <p>1.2.2. Дати младима прилику да се образују и стекну дипломе образовних профила који ће им омогућити да се активно укључе у живот и</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Уведене нове интерактивне методе рада са децом и младима • Развијени програми за младе који би помогли у стицању знања и искустава потребних за запошљавање • Развијени програми инклузије младих из маргинализованих група 	<p>- Нови наставни програми у средњим школама</p> <p>- План додатних едукација намењених младима</p> <p>- План ваннаставних активности за младе</p> <p>- Број младих укључених у</p>	<p>- Дефинисати потребе за образовним профилима у складу са Стратегијом одрживог развоја општине Доњевац</p> <p>- Ускладити школске програме са утврђеним потребама за различитим занимањима</p> <p>- Преиспитати програме школовања за занимања са</p>	<p>ЛС КЗМ НСЗЗ СР.ШК. ОС.ШК. МОС</p>	<p>2012-2022</p>

<p>рад заједнице</p> <p>1.2.3. Усмерити средње школе на образовање потребних стручних профила</p> <p>1.2.4. Развити програме неформалног образовања младих који ће допринети развоју заједнице у целини</p> <p>1.2.5.Развити програме ваннаставних активности који би младима омогућили да се активно укључе у економски и културни живот у Дољевцу</p> <p>1.2.6.Развијати програме за талентоване младе који би помогли развој њихових потенцијала</p> <p>1.2.7.Обезбедити учешће</p>		<p>ваннаставне активности</p>	<p>којима се теже долази до посла</p> <ul style="list-style-type: none"> - Увести нове методе наставе и интерактивни рад са младима (радионице, активна настава) - Развити програме прилагођене различитим интересима младих - Укључити младе из маргинализованих група у редовно средњошколско образовање и друге образовне програме које нуди заједница - Увести програме обуке о омладинском предузетништву - Развити програме за талентоване младе 		
--	--	-------------------------------	---	--	--

<p>младих у креирању и спровођењу нових облика образовања и усвајања нових знања и вештина</p> <p>1.2.8. Развијати услуге каријерног вођења и саветовања код свих релевантних актера (школе, НСЗ, КЗМ...)</p> <p>1.2.9. Развијати омладинско предузетништво кроз различите програме и мере подршке младима који почињу сопствени бизнис</p> <p>1.2.10. Промовисати и подржати развој пољопривредног домаћинства на конкуритивном тржишту</p>					
<p>1.3. Област унапређења спортских активности и културних садржаја</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Спорт и спортске манифестације стављене у функцију подизања квалитета живота младих 	<p>- Број младих укључени у спортске активности</p> <p>- План спортских</p>	<p>- Усмеравати младе људе на спортске садржаје који подржавају одрастање и развој и здрав начин живота</p>		

<p>1.3.1.Промовисати здраве стилове живота</p> <p>1.3.2. Подржати формирање школа спорта при основном и средњем образовању</p> <p>1.3.3. Изградња и адаптација спортских терена и простора за младе</p> <p>1.3.4. Укључивање младих у креирање и реализовање културних и забавно рекреативних садржаја</p> <p>1.3.5. Развијање нових облика забавно-рекреативних активности, атрактивних за младе</p> <p>1.3.6. Подржати креативне иницијативе у области</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Подржан рад Дома културе и библиотеке • Млади укључени у планирање нових праваца деловања • Обогаћена и разноврсна понуда различитих културних садржаја 	<p>програма</p> <p>- План активности културних манифестација и других програма</p>	<p>- Увести бесплатне спортске програме за децу и младе</p> <p>- Оформити фондове стипендирања као вид подршке талентованим младим спортистима</p> <p>- Промовисати спорт међу младима</p> <p>- Адаптација спортских терена</p> <p>- Усмеравати младе људе у креативне садржаје у култури</p> <p>- Унапређивати туристичку понуду кроз културне садржаје</p> <p>- Обезбедити простор у локалној заједници у коме ће млади деловати (између осталог Дом</p>	<p>ЛС КЗМ МОС СР.ШК. ОС.ШК.</p>	<p>2012-2022</p>
--	---	--	--	---	------------------

<p>културе</p> <p>1.3.7. Повећати број културних програма (позоришне и биоскопске представе, књижевне вечери, изложбе)</p>			<p>културе)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Радити на афирмацији културе и културне баштине - Укључити младе у обележавање важних датума - Организовати јавне манифестације (позориште, биоскоп, изложбе, књижевне вечери) - Истражити степен заинтересованости младих за културне садржаје - Ангажовати младе на промовисању културних догађања 		
<p>1.4. Област деловања локалне самоуправе у односу на младе (активизам и</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Млади укључени у све области друштвеног живота 	<p>- Програми и пројекти намењени младима</p>	<p>- Развити програм рада КЗМ који ће бити оријентисан ка заступању интереса</p>		

<p>мобилност младих)</p> <p>1.4.1. Подржати активан приступ младих у решавању проблема и креирању услова живота и рада у заједници</p> <p>1.4.2. Обезбедити имплементацију развојних стратегија</p> <p>1.4.3. Потенцијал младих ставити у функцију стварања адекватних услова живота за све грађане, са посебним акцентом на особе са инвалидитетом и друге маргинализоване групе (здравство, безбедност, образовање, култура, спорт)</p> <p>1.4.4. Подржати рад Канцеларије за младе при осмишљавању најбољег начина анимирања младих и њиховог трајнијег укључења у</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Канцеларија за младе стављена у функцију активног учешћа младих у програмима које покреће заједница • Формирање базе волонтера и послодаваца • Развијени програми и пројекти подршке младима у одрастању и развоју, као и њиховом ангажовању у заједници • Побољшана комуникација и информисаност младих • Заједница упозната са сложеношћу проблема младих, као и са планским документима и њиховим приоритетим 	<p>- Програм рада Канцеларије за младе</p> <p>- Број младих укључених у акције КЗМ</p> <p>- Број јавних презентација</p> <p>- Ниво заступљености тема о младима на локалним медијима</p>	<p>младих и већем учешћу младих у развоју заједнице</p> <p>- Информисати заједницу о улози КЗМ</p> <p>- Повезати се са КЗМ на регионалном и државном нивоу</p> <p>- Развити базе података волонтера</p> <p>- Обезбедити медијску подршку програмима за младе</p> <p>- Упознати заједницу са Националном стратегијом за младе</p> <p>- Укључити министарства у</p>	<p>ЛС КЗМ МЕДИЈИ ВОЛОН.</p>	<p>2012-2022</p>
--	--	--	---	---	------------------

<p>активности у заједници</p> <p>1.4.5. Континуирано истраживати потребе младих и развијати тематске пројекте у складу са резултатима истраживања</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Јачање капацитета КЗМ • Виши степен информисања младих о могућностима омладинског активизма и програмима за младе • Развити активизам и волонтеризам младих у Дољевцу • Укључити младе у програме омладинске размене у региону и ЕУ 		<p>представљање Стратегије и Акционог плана за младе</p> <p>- Организовати медијску презентацију усвојених докумената</p> <p>- Истражити могућности за успостављање механизма препознавања и подршке талентованој деци</p> <p>- Развијати програме за талентоване младе (награде, стипендије, студијска и сл.)</p> <p>- Укључити се у регионалне пројекте и обезбедити учешће на међународним манифестацијама за младе</p>		
<p>1.5. Област социјалне и</p>		<p>- Програми и услуге</p>	<p>- Обезбедити услове за отварање саветовалишта</p>		

<p>здравствене заштите</p> <p>1.5.1. Планирати средства и програме развоја услуга за младе на локалном нивоу у складу са утврђеним потребама</p> <p>1.5.2. Успоставити свеобухватан систем социјалне заштите у складу са Стратегијом развоја социјалне заштите општине Дољевац, Стратегијом развоја система социјалне заштите у Србији и Стратегијом за смањење сиромаштва</p> <p>1.5.3. Развити програме рада и услуге здравствене заштите и превентивног рада са младима</p> <p>1.5.4. Радити на унапређењу</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Развијена мрежа превентивних програма и услуга заштите младих • Унапредити социјалну одговорност заједнице према младима • Подстицати ангажовање младих у области социјалне заштите • Развијати свест о здравим стиливима живота • Унапредити психофизички развој младих • Успостављање мрежа превентивних програма здравствених услуга за младе 	<p>из области социјалне заштите намењени младима</p> <p>- Програми подршке младима у усвајању здравог начина живота</p>	<p>за младе</p> <p>- Кроз саветовалиште за младе оформити програме за саветодавну помоћ младима</p> <p>- Радити на смањењу вршњачког насиља у школама</p> <p>- Из локалног буџета издвојити средства за пружање помоћи сиромаштвом погођеним породицама, уз претходно договорене критеријуме за доделу ових средстава</p> <p>- Упознати заједницу са Стратегијом социјалне политике</p> <p>- Организовати трибине,</p>	<p>ЛС КЗМ ЦЗСР ЦК МЕД. ДЗ</p>	<p>2012-2022</p>
--	---	---	--	---	------------------

<p>здравља младих</p>			<p>едукације, школске и ваншколске активности усмерене на здраве стилове живота</p> <p>- Одржавати предавања и трибине у школама са следећом тематиком : ризично понашања, сексуално преносиве болести и болести зависности).</p> <p>- Иновирати здравствене програме рада са младима, новим садржајима и приступима</p> <p>- Успоставити услове за формирање саветовалишта за младе</p>		
-----------------------	--	--	--	--	--

Матрица 2 КОНТИНУИРАНИ РАЗВОЈ КАПАЦИТЕТА КЉУЧНИХ ЛОКАЛНИХ АКТЕРА ОД ЗНАЧАЈА ЗА УНАПРЕЂЕЊЕ КВАЛИТЕТА ЖИВОТА МЛАДИХ У ДОЉЕВЦУ

СТРАТЕШКИ ПРАВАЦ 2:	Развијати укупне капацитете заједнице и сваког социјалног актера понаособ у знањима и новим приступима у пружању подршке младима и развоју њихових потенцијала.				
Стратешки циљеви	Оперативни циљеви (резултати)	Индикатори	Акције	Актери	Рок
<p>2.1.Област економије</p> <p>2.1.1. Развијати укупне економске капацитете заједнице као могућност за запошљавање младих</p> <p>2.1.2. Градити капацитете младих у знању и вештинама потребним за савремене начине пословања</p> <p>2.1.3. Подржавати развој потенцијала младих кроз различите програме и пројекте уз обавезно учешће младих – подстицајни програми за школовање и запошљавање младих.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Израђен план одрживог развоја заједнице који у пуну функцију ставља капацитете младих • Створене могућности за усвајање нових знања и вештина за успешно пословање младих 	<p>- Ревизија документа Стратегије одрживог развоја општине Доњевац</p>	<p>- Истражити потенцијал заједнице за економски развој, са нагласком на могућности коришћења капацитета младих</p> <p>- Информисати младе о програмима НСЗЗ</p> <p>- Организовати обуку за омладинско предузетништво</p> <p>- Развијати механизме обраћања младих у односу на заједницу (потребна су знања као: ПР, лобирање, јавно</p>	<p>ЛС КЗМ НСЗЗ МЕД.</p>	<p>2012-2022</p>

			заговарање, медијски наступ, умрежавање, и сл.)		
			- Укључити привреду заједнице у програме запошљавања младих		
			- Заговорати одговорно пословање привредника у заједници		
<p>2.2.Област образовања</p> <p>2.2.1. Радити на осавремењивању опреме, просторних капацитета и метода рада у средњим школама</p> <p>2.2.2. Унапредити стручно усавршавање наставника и праксу програмирања и планирања рада наставника</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Развијени програми за стицање стручних знања и вештина потребних за модерно пословање • Унапређени капацитети школа у простору и савременој опреми • Обезбеђено континуирано стручно усавршавање наставника 	- Нови наставни програми и савремена опрема у школама	<p>- Израдити план осавремењавања опреме и просторних капацитета школа</p> <p>- Организовати едукативне програме за наставнике и ученике</p> <p>- Увести нове наставне програме за нова звања потребна привреди,</p>	ЛС КЗМ СР.ШК. ОС.ШК. МОС	2012-2022

<p>2.2.3. Ојачати васпитне компоненте у наставном процесу</p>			<ul style="list-style-type: none"> - Формирати комисије за унапређење образовно - васпитног рада - Одржавати огледне часове са применом нових наставних средстава - Докупити опрему према Нормативу - Увести праксу мултимедијалне наставе (дијафилмови, цртежи, графикони, кабинетска настава, рачунари) - Организовати стручно усавршавање наставника - Унапредити рад секција у школи - Радити на унапређењу еколошке свести ученика и одраслих 		
---	--	--	---	--	--

<p>2.3. Област унапређења спортских активности и културних садржаја</p> <p>2.3.1. Обезбедити простор и другу инфраструктуру за подизање квалитета живота младих у области спорта</p> <p>2.3.2. Организовати спортске манифестације на школском нивоу</p> <p>2.3.3. Ставити у пуну функцију стручне и просторне капацитете Дома културе као центра за усмеравање младих грађана ка активном деловању у области културе</p> <p>2.3.4. Обезбедити простор у коме би млади могли реализовати пројекте</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Обезбеђен простор за тренирање • Обезбеђен стручан кадар за рад са младима у области спортских активности • Млади подржани у увођењу нових садржаја и пројеката у области културе и другим областима важним за младе • Адаптирани просторни капацитети и програми рада усмерени на младе 	<ul style="list-style-type: none"> - Број младих укључених у спортске активности - Попис простора и квалитета опремљености за обављање спортских активности - Капацитети расположиви младима за организовање културних догађања 	<ul style="list-style-type: none"> - Улагати у спортске терене - Увести бесплатне спортске програме за децу и младе, - Улагати у унапређење простора Дома културе - Обезбедити додатна средства за програме у култури и увести механизме праћења њиховог наменског трошења - Укључити капацитете младих у рад на афирмацији културе и културне баштине 	<p>ЛС КЗМ СР.ШК. ОС.ШК. ДК МОС</p>	<p>2012-2022</p>

<p>2.4.Област деловања локалне самоуправе у односу на младе (активизам и мобилност младих)</p> <p>2.4.1.Унапређивати капацитете локалне самоуправе за активно укључивање младих у рад локалне самоуправе</p> <p>2.4.2.Ојачати капацитете локалне самоуправе за имплементацију развојних стратегија</p> <p>2.4.3.Обезбедити потребне просторне и кадровске капацитете КЗМ</p> <p>2.4.4.Спровести едукације запослених у локалној самоуправи у складу са потребама утврђеним развојним стратегијама и акционим плановима</p> <p>2.4.5.Подржати</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Унапређени капацитети локалне самоуправе за рад са младима кроз КЗМ и друге јавне установе • Млади активно укључени у рад локалне самоуправе • Унапређени капацитети КЗМ за заступање интереса младих у заједници • Обезбеђен адекватан простор за активности Канцеларије за младе 	<p>- План изградње капацитета локалне самоуправе и КЗМ</p> <p>- Програм едукација намењен младима и запосленима у локалној самоуправи</p>	<p>- Формирати базу података која ће омогућити праћење имплементације локалних развојних стратегија и акционих планова</p> <p>- Створити услове за рад КЗМ у оквиру локалне самоуправе (простор, опрема, едукације)</p> <p>- Радити на унапређењу капацитета КЗМ</p> <p>- Радити на препознавању капацитета младих и њиховом унапређењу</p> <p>- Организовати едукације и укључивање младих у разн пројекте</p> <p>- Спровести едукацију за</p>	<p>ЛС КЗМ МОС</p>	<p>2012-2022</p>
---	---	---	---	---------------------------	------------------

<p>спровођење едукација намењених младима</p> <p>2.4.6. Укључити капацитете младих незапослених кадрова у неформалне едукације и акције</p>			<p>процесе планирања, евалуације, мониторинга и сл.</p> <p>- Пружити младима обуку за писање пројеката</p> <p>- Организовати едукације за све социјалне актере и младе</p> <p>- Укључити надлежна министарства у организовање едукативних програма</p>		
<p>2.5. Област социјалне и здравствене заштите</p> <p>2.5.1. Ојачати капацитете носилаца програма социјалне политике намењене младима</p> <p>2.5.2. Подржати оснивање клубова за младе као подршку социјалном укључивању младих из маргинализованих група</p>	<ul style="list-style-type: none"> • На локалном нивоу развијених мрежа социјалних услуга доступна младима • Унапређени капацитети саветовалишта за младе 	<p>- Врсте социјалних услуга и програма за младе</p> <p>- Млади обухваћени социјалним услугама и програмима</p> <p>- Годишњи програм Саветовалишта за</p>	<p>- Развијати програме за социјално укључивање младих</p> <p>- Радити на развоју социјалних програма и јавно заступати интересе младих, посебно из угрожених група</p>	<p>ЛС КЗМ ЦСР</p>	<p>2012-2022</p>

<p>2.5.3. Унапредити капацитете здравствене установе у раду са младима на здравственој заштити и превентивном програму</p> <p>2.5.4. Повећати број саветодавних програма за младе</p> <p>2.5.5. Отварање и побољшање техничке опремљености Саветовалишта за младе</p>		<p>младе</p>	<p>- Израдити програм развоја капацитета у области здравствене заштите (едукација стручног кадра за рад са младима)</p> <p>- Спровести програме здравствено образовног рада са младима у смислу спречавања болести зависности и других проблема</p> <p>- Радити на подизању свести о значају здраве исхране</p>		
---	--	--------------	---	--	--

Матрица 3 РАЗВОЈ КАПАЦИТЕТА ЗАЈЕДНИЦЕ ЗАСНОВАН НА КОМУНИКАЦИЈИ, ПАРТНЕРСТВУ И УКЉУЧИВАЊУ СВИХ СОЦИЈАЛНИХ АКТЕРА У РАД СА МЛАДИМА

Стратешки правац 3: Развијати процедуре које омогућују економично и ефективно заједничко деловање институција у раду са младима и стварању могућности за њихово активно и одговорно деловање у заједници					
Стратешки циљеви	Оперативни циљеви (резултати)	Индикатори	Акције	Актери	Рок
<p>3.1. Област економије</p> <p>3.1.1. Подстицати предузетнике да се укључе у акције од општег добра за младе грађане и ширу заједницу</p>	<ul style="list-style-type: none"> Остварена сарадња са предузетницима при укључивању младих у привредне активности 	<p>- Број акција у заједници у које су се укључили локални предузетници</p>	<p>- Направити базу података локалних предузетника</p> <p>- Израдити програм сарадње</p> <p>- Представити предузетницима програм сарадње</p>	<p>ЛС КЗМ ЛОК.ПР.</p>	<p>2012-2022</p>
<p>3.2. Област образовања</p> <p>3.2.1. Подстицати комплементарно коришћење ресурса средње школа</p>	<ul style="list-style-type: none"> Успостављена сарадња са осн. сред. школом и другим социјалним актерима у 	<p>- План сарадње са свим актерима</p>	<p>- Успоставити сарадњу са осн. и ср. школа</p> <p>- Израдити план сарадње</p>	<p>КЗМ МП ОС.ШК. СР. ШК.</p>	<p>2012-2022</p>

<p>3.2.2. Укључити друге социјалне актере у заједници у процес подизања квалитета наставе и увођење нових метода рада са младима</p> <p>3.2.3. Укључити родитеље, професоре и грађане у израду програма КЗМ</p>	<p>спровођењу програма и акција у заједници намењених младима</p>		<p>како би млади благовремено били упознати са подстицајним програмима запошљавања</p> <p>- Укључити друге социјалне актере у заједници из различитих области рада од значаја за младе</p> <p>- Успоставити сарадњу са министарством просвете</p>		
<p>3.3. Област унапређења спорта и културних садржаја</p> <p>3.3.1. Промовисати спорт у заједници и његову улогу од општег интереса за развој младих</p> <p>3.3.2. Укључити остале социјалне актере у заједници у развој спортских програма који подржавају здрав начин живота младих</p> <p>3.3.3. Обезбедити подршку заједнице</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Млади активно укључени у спортске програме • Други социјални актери укључени у креирање и спровођење спортских програма у заједници • Млади активно укључени у културне програме 	<p>- Број програма за младе у области спорта</p> <p>- Број програма за младе у области културе</p>	<p>- Укључити све актере у заједници, посебно образовне установе при промоцији, креирању и реализацији спортских програма</p> <p>- Организовати спортске активности</p> <p>- Укључити све актере у заједници, посебно образовне установе при промоцији, креирању и</p>	<p>ЛС КЗМ СР.ШК. ОС.ШК.</p> <p>ДК МЕДИЈИ</p>	<p>2012-2022</p>

<p>културним програмима намењеним младима</p> <p>3.3.4. Развијати међуопштинску, међурегионалну и међудржавну сарадњу у области културе и културни манифестација за младе</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Други социјални актери укључени у креирање и спровођење културних програма у заједници 		<p>реализацији културних програма</p> <p>- Приблизити младима добити од ангажовања у културним програмима у заједници</p> <p>- Планирати и реализовати заједничке пројекте са другим</p> <p>- Радити на промоцији појединих програма (ликовних, језичких, музичких)</p>		
<p>3.4. Област рада локалне самоуправе (активизам и мобилност младих)</p> <p>3.4.1. Унапредити</p>			<p>- Заједнички развити</p>		<p>2012-2012</p>

<p>сарадњу различитих социјалних актера у пружању заштите и подршке младима</p> <p>3.4.2. Обезбедити подршку добрим идејама</p> <p>3.4.3. Омогућити презентовање идеја у заједници</p> <p>3.4.4. Подржати умрежавање КЗМ и организација младих</p> <p>3.4.5. Ангажовати се на промовисању нових система вредности и стандарда у понашањима институција и грађана</p> <p>3.4.6. Увести праксу израде годишњег плана рада са младима сваког појединог социјалног актера како би се потенцијал талентованих младих ставио у функцију</p>	<ul style="list-style-type: none"> ЛС координира рад локалних институција и организација у развоју и спровођењу програма за младе Заједница је упозната са улогом и делокругом рада КЗМ 	<ul style="list-style-type: none"> Број заједничких активности ЛС, других социјалних актера у заједници и младих План рада са младима по појединим институцијама и организацијама 	<p>програм рада и деловања КЗМ</p> <ul style="list-style-type: none"> Унутар КЗМ именовати тим за сарадњу са медијима Организовати састанке са локалним медијима и упознати их са очекивањима младих Укључити локалну самоуправу у сарадњу медија и младих Лобирати и јавно заговарати за бољи статус младих у заједници Подржати волонтерски рад Искористити препознати потенцијал за сарадњу и укључити полицију у пројекте за младе Затражити од сваког појединог социјалног актера да изради појединачно план рада са младима сваког како би се потенцијал талентованих младих ставио у функцију 	<p>ЛС КЗМ МЕДИЈИ ЦСР МУП ДЗ НСЗЗ СР.ШК. ОС.ШК.</p>	
---	---	---	---	--	--

Матрица 4 ПЛАН ПРИБАВЉАЊА И РАСПОЛАГАЊА ФИНАНСИЈСКИМ СРЕДСТВИМА ПОТРЕБНИМ ЗА ИМПЛЕМЕНТАЦИЈУ СТРАТЕГИЈЕ, ПРОГРАМА И ПРОЈЕКТА ЗА МЛАДЕ У ОПШТИНИ ДОЉЕВАЦ

Стратешки правац 4	Активирати потенцијале заједнице за приступ фондовима и обезбеђивање финансијске подршке за развој заједнице, висок животни стандард свих становника и средства за нове идеје				
Стратешки циљеви	Оперативни циљеви (резултати)	Индикатори	Акције	Актери	Рок
<p>4.1. Успоставити механизме прикупљања средстава из различитих фондова</p> <p>4.2. Одговорно управљати средствима локалне заједнице</p> <p>4.3. Обезбедити финансирање програма и пројеката за младеж</p> <p>4.4. Планирати средства у локалном буџету намењена младима у складу са усвојеним планским документима</p> <p>4.5. Партнерски наступати према фондовима намењеним младима</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Развити механизме праћења конкурса фондова • Прибавити средства из различитих међународних фондова и предприступних фондова ЕУ • Обезбеђена средства за организовање такмичења као и одлазак младих на такмичења • Повећан буџет локалне самоуправе 	<p>- Структура локалног буџета</p> <p>- Износ средстава обезбеђен из различитих извора</p> <p>- Структура и укупан износ средстава намењених програмима за младе</p> <p>- База података о изворима финансирања</p>	<p>- Развити партнерске пројекте, посебно за конкурисање на средства приступних фондова ЕУ, који би природни потенцијал заједнице ставили у функцију развоја заједнице и запошљавање младих</p> <p>- Обезбедити обавезно учешће средстава локалне заједнице у пројектима</p> <p>- Развијати добру сарадњу са надлежним министарствима</p> <p>- Издвајати средства за подршку креативним програмима и идејама</p>	<p>ЛС КЗМ МОС ОСТАЛИ СОЦ. АКТЕРИ</p>	<p>2012-2022</p>

			<p>младих</p> <ul style="list-style-type: none"> - Пратити конкурсе и информисати континуирано младе користећи средства комуникације (локални медији, фејсбук, сајт КЗМ) - Успоставити механизме праћења наменског трошења средстава општине која су намењена програмима за младе - Одвојити средства за запослење појединаца у ЛС који би водили програме за младе и прилагођене програме за младе са потешкоћама у развоју, у координацији са КЗМ -Културно наслеђе ставити у функцију промоције општине Доњевац - Обезбедити финансирање Клуба за младе од стране појединих фондова 		
--	--	--	---	--	--

Одељак 6. МЕХАНИЗМИ МОНИТОРНИГА И ЕВАЛУАЦИЈА ИМПЛЕМЕНТАЦИЈЕ СТРАТЕГИЈЕ

Улога носилаца Стратегије и других социјалних актера у оквиру њихових налдежности је да, након усвајања Стратегије и Акционог плана за младе у општини Дољевац, врше мониторинг и евалуацију спровођења стратешких одлука.

Мониторинг и евалуација реализоваће се у континуитету и по динамици која ће обезбедити праћење реализације свих активности предвиђених стратешким планом и планом имплементације садржаним у матрицама 1-4, и по потреби радиће се неопходне корекције. Мониторинг и евалуација треба да обезбеде :

- Праћење и процену имплементације Стратегије и Акционог плана за младе у општини Дољевац
- Праћење и процену успешности предвиђених активности
- Процену Стратегије и Акционог плана за младе у Општини Дољевац са аспекта одрживости и развојности свих сегмената Стратегије.

Евалуација се ослања на резултате мониторинга и треба да одговори на питања :

1. У којој мери је дошло до испуњавања постављених резултата?
2. Какав утицај програми, пројекти и услуге имају на кориснике?
3. Каква се квалитативна промена догодила код циљних група?

Имплементација ове Стратегије ће на делу показати домете примене принципа партиципативног планирања и увођења иновативних решења у раду на унапређењу положаја младих, што је могуће даље користити као модел добре праксе у другим општинама и градовима у Србији.

Главни актер у спровођењу Стратегије за младе са Локалним акционим планом за младе јесте Канцеларија за младе, док главне активности и њихово спровођење надгледаће надлежно тело састављено од компетентних представника локалне самоуправе. Локални координатор чини спону између Канцеларије и надлежних из локалне самоуправе, јавности и свих осталих учесника у послу који првенствено треба да буде партнерски и резултат сталног консултативног процеса међу свим заинтересованим друштвеним чиниоцима. Под осталим кључним актерима подразумевају се, пре свега, институције и организације које спроводе програме за младе под окриљем општинске управе, а уз подршку релевантних владиних и невладиних институција и организација са републичког нивоа.

Анекс 1. Акциони план за младе за 2012. годину

ОПШТИ ЦИЉ 1: Подстицати младе да активно учествују у друштву, волонтеризам				
Специфични циљ	Рок	Мера/активност	Ресурс	Финансијска средства
1.1. Мотивисати, образовати, и подржавати младе да активно учествују у друштву	2012. и континуирано	<ul style="list-style-type: none"> • Подржавање иницијатива које омогућавају активирање и учешће младих грађана у токове и процесе одлучивања омладинске политике • Промовисање значаја активног учешћа младих у друштву • Успостављање мреже вршњачке едукације 	Кзм, волонтери	
1.2. Успостављање механизма за подстицање, организовање и вредновање волонтерског рада младих	2012. и континуирано	<ul style="list-style-type: none"> • Промовисање система вредности волонтеризма, с циљем указивања на друштвене потребе за волонтерским програмима и добитима од волонтерског рада • Подстицање и подржавање свих видова волонтирања младих • Обезбеђивање услова за волонтирање у свим областима друштвеног живота 	Кзм, Волонтери	

1.2. Успостављање механизма за подстицање, организовање и вредновање волонтерског рада младих	2012. и континуиран	<ul style="list-style-type: none"> • Промовисање система вредности волонтеризма, с циљем указивања на друштвене потребе за волонтерским програмима и добитима од волонтерског рада • Подстицање и подржавање свих видова волонтирања младих • Обезбеђивање услова за волонтирање у свим областима друштвеног живота 	Кзм, Волонтери установе и фирме	
ОПШТИ ЦИЉ 2: Успостављање система информисања младих на свим нивоима и у свим областима које се тичу младих људи				
Специфични циљ	Рок	Мера/активност	Ресурс	Финансијска средства
2.1. Учинити доступним релевантне информације о правима младих и	2012. и континуирано	<ul style="list-style-type: none"> • Медијска презентација кзм кроз креирање веб стране кзм и гостовања на локалном радију • Успостављање система информисања младих о могућностима путовања, студирања, разменама, смотрима, такмичењима, учешћу 	Кзм, локални медији	20.000

<p>могућностима и приликама за младе</p>		<p>на скуповима, волонтирању, семинарима и радионицама кроз промовисање кзм као локалног сервиса и базе корисних података за младе</p> <ul style="list-style-type: none"> • Омогућавање приступа информацијама о темама непосредно везаним за младе, кроз интерактивну комуникацију са младима путем фејсбук профила и веб странице кзм, у оквиру сајта општине Дољевац • Учинити доступним информације о актуелним програмима и пројектима за младе путем електронских медија • Успостављање мреже вршњачке едукације 		
--	--	---	--	--

2.2.Обогаћивање програма медијских кућа садржајима који имају образовни карактер, а намењени су младима	2012. и континуирано	<ul style="list-style-type: none"> Развој информативних програма који емитују информације од интереса за младе у виду емисија на локалним електронским медијима Подстицање волонтирања младих у медијским кућама 	Кзм, Локални медији	20.000
ОПШТИ ЦИЉ 3: Развијање ефикасног система формалног и неформалног образовања				
Специфични циљ	Рок	Мера/активност	Ресурс	Финансијска средства
3.1. Стимулисати развој програма неформалног учења и образовања	2012. и континуирано	<ul style="list-style-type: none"> Омогућити младима програме бесплатних курсева страних језика, Организовати радионице и трибине разних тематских области, на месечном нивоу 	Кзм, релевантни едукатори,	50.000, донације

3.2. Осигурање квалитета у формалном и неформалном образовању младих кроз успостављање стандарда	2012. и континуирано	<ul style="list-style-type: none"> • Формирање фонда на локалном нивоу и обезбеђивање субвенција за стимулисање формалног и неформалног образовања • Модернизовање наставних планова и програма једне основне школе на територији општине Доњевац, обезбеђивањем одређеног броја компјутера на годишњем нивоу 	Кзм, основна школа	100.000 на годишњем нивоу, донације
--	----------------------	---	--------------------	-------------------------------------

ОПШТИ ЦИЉ 4: Унапређивати могућности за квалитетно провођење слободног времена младих

Специфични циљ	Рок	Мера/активност	Ресурс	Финансијска средства
4.1. Подржати учешће младих у спортским и рекреативним активностима у свим узрастима и на свим нивоима	2012. и континуирано	<ul style="list-style-type: none"> • Формирање фонда на локалном нивоу и обезбеђивање субвенција за развој спортских активности при основној и средњој школи • Организовање школица спорта при основној и средњој школи • Пројекат изградње мини пич терена 	Кзм, МОС	100.000, донације 2.000.000 донације министарства 500.000 општина Доњевац 2.000.000 донације министарства 200.000 општина Доњевац

		<ul style="list-style-type: none"> • Пројекат санације физкултурне сале основне школе у Дољевцу • Учешће у изради стратегије развоја спорта 		
4.2. Унапређење културних садржаја за младе подстицање, организовање и вредновање волонтерског рада младих	2012. и континуирано	<ul style="list-style-type: none"> • Креирање културно-уметничких програма у сарадњи са Домом културе, библиотеком и школама (трибине, књижевне вечери, изложбе...) • Покретање иницијативе за оснивање аматерског позоришта • Организовање креативних и едукативних радионица, школа и курсева • Оформити секције и клубове по школама које би се бавиле културним садржајима 	Кзм, Волонтери ДК, Библиотека, ОШ	30.000
ОПШТИ ЦИЉ 5: Очување и унапређење здравља младих, смањење ризика и водећих поремећаја				

здравља и развој здравствене заштите прилагођене младима

Специфични циљ	Рок	Мера/активност	Ресурс	Финансијска средства
5.1. Очување и унапређење репродуктивног здравља младих	2012. и континуирано	<ul style="list-style-type: none"> Унапређивање знања, ставова и понашања младих у области репродуктивног здравља кроз организовање трибина о аспектима ризичног сексуалног понашања Развој програма вршњачких едукатора у раду са младима по питању репродуктивног здравља Креативне радионице 	Кзм, волонтери, релевантни едукатори	15.000
5.2. Иницирати развој програма који би садржали мере заштите младих од злоупотребе дувана, алкохола и психоактивних супстанци	2012. и континуирано	<ul style="list-style-type: none"> Организовање трибина и едукативних радионица Развој програма вршњачких едукатора у раду са младима по питању превенције од злоупотребе психоактивних супстанци Креативне радионице 	Кзм, Волонтери релевантни едукатори	15.000

5.3. Чувати и унапређивати ментално здравље младих	2012. и континуирано	<ul style="list-style-type: none"> Пројекат оснивања саветовалишта за младе, са циљем стварања могућности да млади да добију психолошку подршку и помоћ ван институција и установа психијатријског типа 	Кзм, Стручна лица	Донације
ОПШТИ ЦИЉ 6: Унапређивање свих облика запошљавања, samozapošljavanja и предузетништва младих				
Специфични циљ	Рок	Мера/активност	Ресурс	Финансијска средства
6.1. Унапредити перспективе младих при запошљавању, развојем програма који омогућују постизање конкурентности на тржишту рада	2012. и континуирано	<ul style="list-style-type: none"> Обука о приватном предузетништву, вођењу посла, бизнис плановима. Организовање курсева за стицање нових вештина (рачунари, страни језици) 	Кзм, релевантни едукатори, НСЗ	60.000

		<ul style="list-style-type: none"> • Иницирање ангажовања младих незапослених у оквиру програма јавних радова 		
6.2. Обезбедити веће учешће младих у мерама и програмима активне политике запошљавања	2012. и континуиран	<ul style="list-style-type: none"> • Подстицај и подршка младим грађанима за оснивање друштва младих акционара • На основу образовних профила и интересовања младих, кзм омогућава стицање радног искуства кроз упућивање на професионално усавршавање путем програма обезбеђивања одговарајућег ментора • Формирање базе расположивих ментора 	Кзм, Волонтери Установе и фирме, Средња екон.шк., Локални медији	20.000, донације
ОПШТИ ЦИЉ 7: Унапредити услове за безбедан живот младих				
Специфични циљ	Рок	Мера/активност	Ресурс	Финансијска средства
7.1. Развијати безбедоносну културу код младих	2012. и континуирано	<ul style="list-style-type: none"> • Организовање трибина и радионица о значају саобраћајне безбедоносне културе • Организовање трибина и радионица о промовисању толеранције, разумевања, неговања асертивних облика комуникације 	Кзм, релевантни едукатори, МУП	

		<ul style="list-style-type: none"> • Едукација у области превенције насиља у школи и омладинске делинквенције 		
ОПШТИ ЦИЉ 8: Обезбеђивати остваривање права на једнаке шансе свих младих у друштву, а посебно младих који живе у тешким условима				
Специфични циљ	Рок	Мера/активност	Ресурс	Финансијска средства
8.1 Смањити предрасуде према младима из осетљивих друштвених група	2012. и континуирано	<ul style="list-style-type: none"> • Примењивати принципе социјалне инклузије при организовању различитих облика образовног програма 	Кзм, Волонтери	
8.2. Развијати програме подршке младима који живе у тешким условима	2012. и континуирано	<ul style="list-style-type: none"> • Једнократна помоћ кзм и организовање акција за прикупљање средстава у сврху директне помоћи младима који живе у тешким условима 	Кзм, Волонтери	20.000, донације
ОПШТИ ЦИЉ 9: Подстицање и вредновање изузетних испољавања и постигнућа младих				
Специфични циљ	Рок	Мера/активност	Ресурс	Финансијска средства
	2012. и континуирано	<ul style="list-style-type: none"> • Оснивање фонда за младе таленте на локалном нивоу 	Кзм, Локални медији	100.000 на годишњем нивоу, донације

<p>9.1. Подстицати развој младих истраживача, научника, спортиста, уметника и иноватора</p>		<ul style="list-style-type: none"> • Организовање конкурса за стваралаштво младих у различитим областима • Награђивање најбољих • Годишњи општински конкурс за доделу награда најбољим студентима • Награђивање средњошколаца који постижу значајне резултате на државним такмичењима • Подршка и промоција младих, успешних спортиста 		
---	--	---	--	--

Број: 02-22
У Дољевцу 14.03.2012.године.
Скупштина општине Дољевац

Председник,
Томислав Кулић